

Odkrivajmo EVROPO!

To brošuro in druge kratke jasne razlage o EU lahko najdete
na spletu na naslovu
ec.europa.eu/comm/publications

Evropska komisija
Generalni direktorat za komuniciranje
Publikacije
1049 Bruselj
BELGIJA

Rokopis je bil posodobljen junija 2012.
Ilustracije: Birte Cordes in Ronald Köhler

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2012

ISBN 978-92-79-25054-5
doi:10.2775/86122

44 str. (21 × 29,7 cm) in snopič z odstranljivimi listi (10,5 × 14,8 cm)
© Evropska unija, 2012
Reprodukcija je dovoljena. Dovoljenje za uporabo ali reprodukcijo
posameznih fotografij je treba pridobiti neposredno od imetnikov
avtorskih pravic.

Printed in Germany

TISKANO NA BELEM PAPIRJU, KI NE VSEBUJE KLORA

Odkrivajmo Evropo!

Pozdravljeni! Dobrodošli v Evropi!

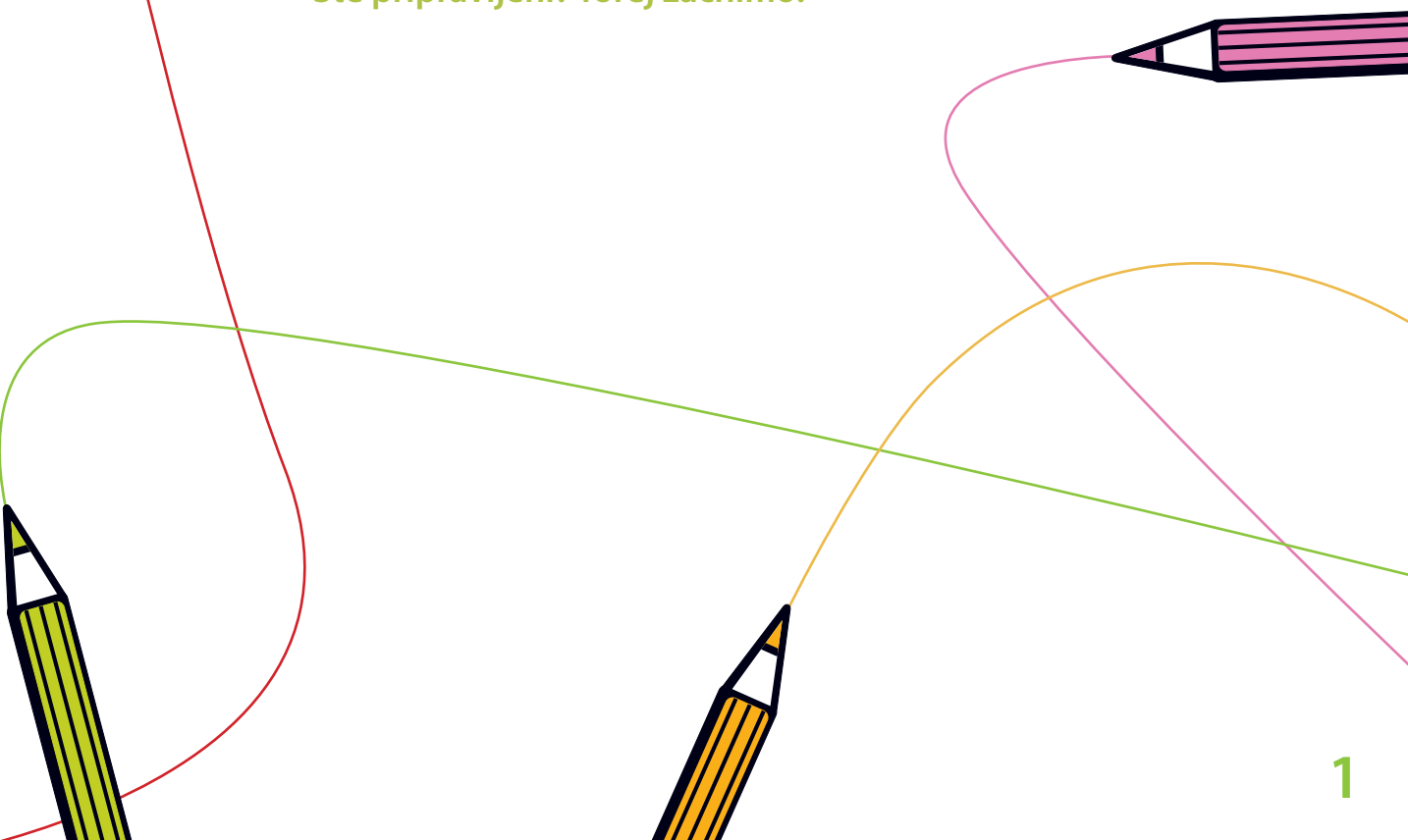
Prihajamo iz različnih držav in govorimo različne jezike, a ta celina je naš skupni dom.

Pridružite se nam pri odkrivanju Evrope! To potovanje skozi čas in prostor bo polno dogodivščin in izvedeli boste mnogo zanimivih stvari.

Spotoma opravite test, da ugotovite, koliko ste se naučili. Na naši spletni strani **europa.eu/kids-corner** boste našli igro „Odkrivajmo Evropo!“ ter številne druge kvize in igre na temo Evrope.

V šoli lahko odkrijete še več! Prosite učitelja, naj vam pove kaj več o vsebinah iz te knjige. Potem opravite bolj poglobljeno raziskavo v šolski knjižnici ali na spletu. In tudi sami boste morda lahko napisali svojo lastno knjižico o tem, kar ste odkrili!

Ste pripravljeni? Torej začnimo!

Kaj vsebuje ta knjiga?

	Stran
Odkrivanje celine	3
Potovanje	6
Evropski jeziki	8
Podnebje in narava	10
Kmetovanje	13
Morje	15
Potovanje skozi čas	19
Štirideset znanih obrazov – snopič z odstranljivimi listi	
Zgodba o Evropski uniji	30
Kaj dela EU	34
EU in njene sosede – zemljevid	37
Države Evropske unije	38
Odkrivajmo Evropo! Kviz	39
Kako Evropska unija sprejema odločitve	40
Jutri ... ter v bližnji in daljni prihodnosti	42
Uporabne povezave zate in za tvojega učitelja	44

Odkrivanje celine

Evropa je ena od sedmih celin sveta. Preostale celine so Afrika, Severna in Južna Amerika, Antarktika, Azija in Avstralija/Oceanija.

Evropa sega vse od Arktike na severu do Sredozemskega morja na jugu ter od Atlantskega oceana na zahodu do Urala v Rusiji na vzhodu. Premore mnogo rek, jezer in gorovij. Zemljevid na strani 4 prikazuje imena nekaterih največjih rek, jezer in gorovij.

Najvišja gora v Evropi je Elbrus na Kavkazu, na meji med Rusijo in Gruzijo. Njen najvišji vrh sega 5 642 metrov nad morsko gladino.

Najvišja gora v zahodni Evropi je Mont Blanc v Alpah, na meji med Francijo in Italijo. Njen vrh sega prek 4 800 metrov nad morsko gladino.

V Alpah je tudi Ženevsko jezero – največje sladkovodno jezero v zahodni Evropi. Leži med Francijo in Švico, globoko je 310 metrov in vsebuje okoli 89 bilijonov litrov vode.

Največje jezero v srednji Evropi je Blatno jezero na Madžarskem. Dolgo je 77 kilometrov (km) in zajema okoli 600 kvadratnih kilometrov (km²). Severna Evropa ima še večja jezera, na primer Saimaa na Finskem (1 147 km²) in Vänern na Švedskem (nad 5 500 km²). Največje jezero v Evropi je Ladoško jezero. Leži v severozahodni Rusiji in je 14. največje jezero na svetu. Njegova površina pokriva območje 17 700 km².

Elbrus, najvišja gora v Evropi

Ženevsko jezero v Alpah

Jezero Saimaa na Finskem

Evropska celina

*Delta Donave
v Romuniji*

© Pixelio

Ena najdaljših rek v Evropi je Donava. Izvira na območju Črnega gozda v Nemčiji in teče proti vzhodu skozi Avstrijo, Slovaško, Madžarsko, Hrvaško, Srbijo, Bolgarijo, Moldavijo in Ukrajino v Romunijo, kjer se v obliki delte izliva v Črno morje. Njena skupna dolžina znaša okoli 2 850 km.

*Dolina reke Loare
je znana
po čudovitih
gradovih.*

© Flickr

Med druge velike reke spadajo Ren (okoli 1 320 km dolžine), Laba (okoli 1 170 km) ter Loara in Visla (obe nad 1 000 km). Jih lahko poiščete na zemljevidu?

*Tovorna ladja,
ki potuje po Renu
navzgor*

© Fridmar Damm/Corbis

Velike reke so zelo primerne za prevažanje raznega blaga. Na tovarne ladje naložijo raznovrstno blago in ga prevažajo navzgor ali navzdol po rekah, na relacijah med evropskimi morskimi pristanišči in mesti globoko v zaledju.

Potovanje po Evropi

Stephensonova „raketa“

Ali ste vedeli, da so železnico izumili v Evropi? V Angliji je George Stephenson leta 1825 uvedel prvi potniški vlak. Znamenita lokomotiva se je imenovala „Raketa“ in je dosegla hitrost več kot 40 kilometrov na uro (km/h), kar je bila takrat zelo velika hitrost.

Današnji evropski električni vlaki za velike hitrosti se zelo razlikujejo od teh prvih parnih strojev. So zelo udobni in dosežejo hitrost do 330 km/h na posebej za to prirejenih progah. Neprestano se gradijo nove proge, da bi potnikom omogočili hitro potovanje med velikimi evropskimi mesti.

Ceste in železnice morajo včasih prečkati gorovja, široke reke ali celo morje. Zato so inženirji zgradili nekaj zelo dolgih mostov in predorov. Najdaljši cestni predor v Evropi je predor Laerdal na Norveškem, med Bergnom in Oslom. Dolg je prek 24 km, odprli pa so ga leta 2000.

Najdaljši železniški predor v Evropi je predor pod Rokavskim prelivom. Dolg je več kot 50 km in skozenj pod vodo vozijo med mestoma Calais v Franciji in Folkestone v Angliji vlaki za velike hitrosti Eurostar.

Folkestone

Calais

Vlaki Eurostar na postaji
St Pancras (London)

© Colin Garratt/Corbis

Najvišji most na svetu (njegova višina je 343 metrov) je viadukt Millau v Franciji, ki so ga odprli leta 2004.

Dva najdaljša mostova v Evropi sta cestni in železniški most Oresund (njegova dolžina je 16 km) med Dansko in Švedsko ter cestni most Vasco da Gama (z dolžino prek 17 km) čez reko Tajo na Portugalskem. Most Vasco da Gama je dobil ime po slavnem raziskovalcu, o katerem lahko več preberete v poglavju „Potovanje skozi čas“.

Najvišji most na svetu –
viadukt Millau (Francija)

Concorde – najhitrejše
potniško letalo vseh časov

Največje potniško
letalo na svetu –
Airbus A380

Po Evropi ljudje potujejo tudi z letalom, saj je potovanje po zraku hitrejše. V Evropi je bilo zgrajenih nekaj najboljših letal na svetu – na primer „Airbus“. Različne evropske države izdelujejo različne dele tega letala, nato pa skupina inženirjev sestavi celotno letalo.

Najhitrejše potniško letalo vseh časov z imenom „Concorde“ je oblikovala skupina francoskih in britanskih inženirjev. Letelo je lahko doseglo hitrost 2 160 km/h – dvakratno hitrost zvoka – in je lahko prečkalo Atlantik v manj kot treh urah. (Večina letal za to potrebuje okoli osem ur.) Concorde je zadnjič letel leta 2003.

Hitrejše od vseh letal so vesoljske rakete, kot je Ariane, ki je skupinski projekt več evropskih držav. Raketa Ariane ne prevaža potnikov: uporablja se za izstrelitev satelitov, potrebnih za delovanje televizijskih omrežij ter omrežij mobilne telefonije, za znanstvene raziskave in tako naprej. Večino svetovnih satelitov danes izstrelijo z uporabo teh evropskih raket.

Uspeh letal Concorde in Airbus ter rakete Ariane kaže, kaj je mogoče doseči, kadar evropske države sodelujejo.

Evropski jeziki

V Evropi se govorijo številni različni jeziki. Večina teh jezikov pripada trem velikim skupinam ali „družinam“: germanski, slovanski in romanski.

Jeziki vsake skupine so med seboj sorodni, saj imajo skupne prednike. Romanski jeziki na primer izhajajo iz latinščine – jezika, ki so ga govorili Rimljani.

Takole se reče „dobro jutro“ ali „dober dan“ v nekaterih od teh jezikov:.

Germanski

Danščina	Godmorgen
Nizozemščina	Goedemorgen
Angleščina	Good morning
Nemščina	Guten Morgen
Švedščina	God morgon

Romanski

Francoščina	Bonjour
Italijanščina	Buongiorno
Portugalščina	Bom dia
Romunščina	Bună dimineața
Španščina	Buenos días

Slovanski

Bolgarščina	Dobró útro
Češčina	Dobré ráno
Poljščina	Dzień dobry
Slovaščina	Dobré ráno
Slovenščina	Dobro jutro

V teh primerih ni težko videti sorodnosti. Vendar pa obstajajo tudi drugi evropski jeziki, ki so manj sorodni ali sploh niso sorodni med seboj.

Takole pa pozdravimo v nekaterih od teh jezikov:

Baskovščina	Egun on
Bretonščina	Demat
Katalonščina	Bon dia
Estonščina	Tere hommikust
Finščina	Hyvää huomenta
Škotska gelščina	Madainn mhath
Grščina	Kalimera
Madžarščina	Jó reggelt
Irščina	Dia dhuit
Latvijščina	Labrīt
Litovščina	Labas rytas
Malteščina	L-Għodwa t-Tajba
Valežanščina	Bore da

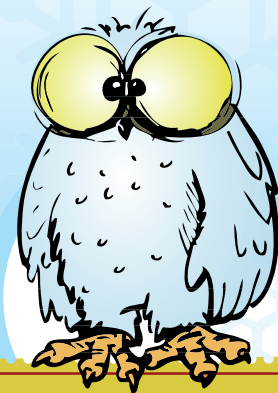
V jeziku Romov, ki živijo v mnogih delih Evrope, je „dobro jutro“ *Lasho dyes*.

Učenje jezikov je lahko zelo zabavno – in na celini, kot je naša, tudi zelo pomembno. Mnogi radi hodimo na počitnice v druge evropske države in tam spoznavamo ljudi. To je odlična priložnost za urjenje znanja izrazov, ki jih poznamo v različnih jezikih.

Polarna lisica ...

Podnebje in narava

... in snežna sova sta dobro skriti v snegu.

Večina Evrope ima zmerno podnebje, ki ni niti prevroče niti premrzlo. Najhladnejša območja ležijo daleč na severu in visoko v gorah. Najtoplejši kraji so daleč na jugu in jugovzhodu.

Najtopleje in najbolj suho je poleti (običajno od junija do septembra), najbolj hladno pa je pozimi (običajno od decembra do marca).

Evropa je imela rekordno vroči poletji leta 2003 in 2006. Je to znak, da se podnebje spreminja? Podnebne spremembe so problem celotnega sveta, ki je rešljiv le ob sodelovanju vseh držav.

Preživljanje zime

Običajno imajo divje živali na hladnih območjih debel kožuh ali perje, ki jih grejeta, njihova dlaka ali perje pa je včasih bele barve, zaradi česar so v snegu manj opazne. Nekatere od teh živali zimo prespijo, da prihranijo energijo. Temu se reče zimsko spanje.

© Klaus Hackenberg/Corbis

Evropski rjavi medvedi živijo v gorah, kjer prespijo zimo.

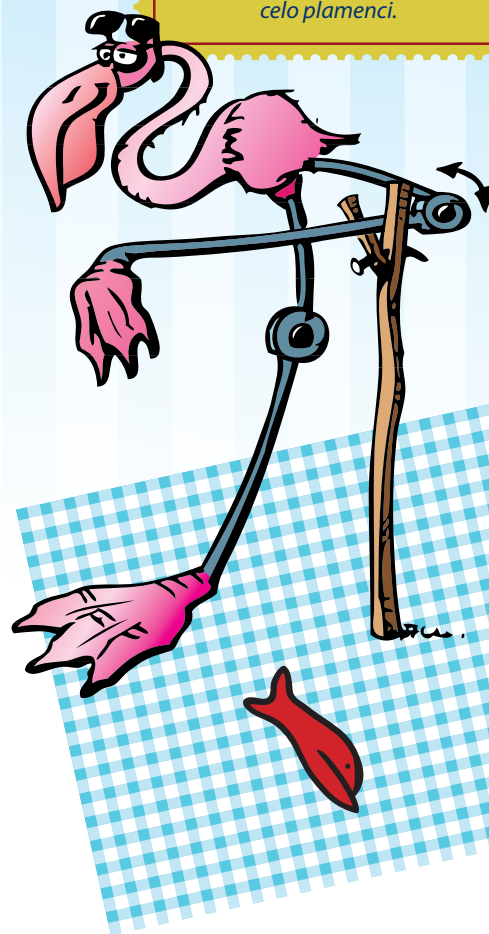
Mnoge vrste ptic se prehranjujejo z insekti, majhnimi vodnimi bitji ali drugo hrano, ki jo je v mrzlih zimskih mesecih težko najti. Zato te ptice jeseni letijo na jug in se do pomladi ne vrnejo. Nekatere od njih potujejo na tisoče kilometrov, čez Sredozemsko morje in puščavo Saharo, da preživijo zimo v Afriki. To sezonsko potovanje se imenuje selitev.

Uživanje v pomladi in poletju

Ko v Evropo pride pomlad (med marcem in majem), postane vreme toplejše. Sneg in led se topita. V potokih in ribnikih mrgolijo mlade ribice in ličinke insektov. Ptice selivke se vračajo ter gradijo svoja gnezda in redijo mladiče. Cvetlice se odpirajo in čebele prenašajo cvetni prah z ene rastline na drugo.

Drevesom poganjajo novi listi, ki lovijo sončno svetlobo in njeno energijo uporabijo za rast drevesa. Na goratih območjih kmetje selijo svoje krave na planinske travnike, kjer je v tem času veliko sveže trave.

Spomladi priletijo v Evropo
celo plamenci.

Na gorskih pašnikih
je poletje prijetno.

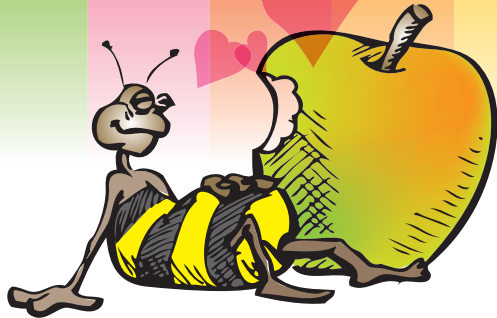
© Aleksoje

Tudi mrzlokrvne živali, kot so plazilci, za energijo potrebujejo sonce. Poleti, zlasti v južni Evropi, lahko pogosto opazite kuščarje, kako se grejejo na soncu, in slišite cvrlikanje kobilic in cvrčanje škržatov.

Kuščarji imajo radi toplo vreme.

Tudi ose imajo rade sadje!

Jesen: čas sprememb

Pozno poleti ter jeseni postajajo dnevi krajši in noči hladnejše. V tem času dozori mnogo okusnih sadežev in kmetje jih hitijo obirati. Jeseni dozoriijo tudi lešniki in verice jih nabirajo ter v velikih količinah shranjujejo za zimo

Veverice shranjujejo lešnike, da bodo imele hrano tudi pozimi.

Mnogim drevesom jeseni odpadejo listi, saj ni več dovolj sončne svetlobe, da bi bili še koristni. Postopoma spremenijo svojo barvo iz zelene v odtenke rumene, rdeče, zlata in rjave. Nato odpadejo in prekrijejo tla s pisano preprogo. Odpadli listi se razkrojijo in obogatijo zemljo ter ji dajo hrano za prihodnje generacije rastlinja.

Ta vsakoletni cikel letnih časov in z njim povezane spremembe dajejo evropskemu podežlju njegovo lepoto in veliko pestrost.

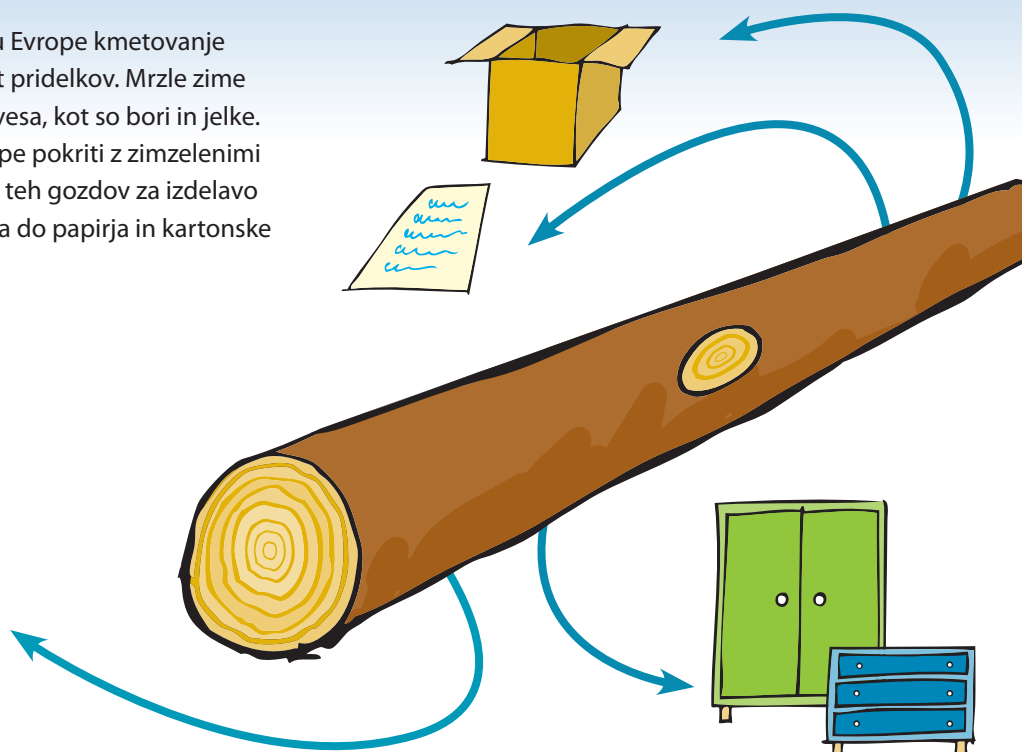
Jesen spremeni gozdove v pisane preproge.

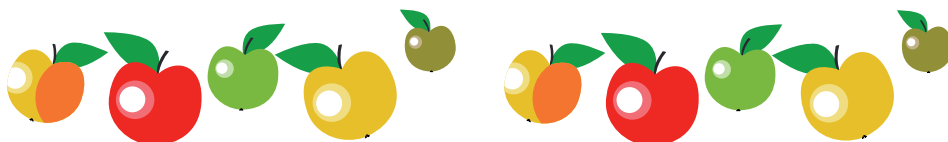
Kmetovanje

Visoko v gorah in daleč na severu Evrope kmetovanje ni mogoče, saj je premrzlo za rast pridelkov. Mrzle zime pa lahko preživijo zimzelena drevesa, kot so bori in jelke. Zato so najhladnejši predeli Evrope pokriti z zim zelenimi gozdovi. Ljudje uporabljajo les iz teh gozdov za izdelavo mnogih stvari – od hiš in pohištva do papirja in kartonske embalaže.

Bolj na jugu pa je večina zemlje primerna za kmetovanje. Tam obrodijo zelo različni pridelki, kot so pšenica, koruza, sladkorna pesa, krompir ter vse vrste sadja in zelenjave.

Na območjih, kjer je veliko sončne svetlobe in skoraj nič pozebe (na primer blizu Sredozemlja), lahko kmetje gojijo sadje, kot so pomaranče, limone, grozdje in olive. Olive vsebujejo olje, ki se lahko iztisne iz sadeža in uporablja za pripravo hrane. Grozdje se lahko stisne, da iz njega priteče sok, ki se lahko spremeni v vino. Evropa je poznana po svojih visokokakovostnih vinih, ki jih prodajajo povsod po svetu.

Kmetje v Sredozemlju gojijo tudi veliko drugega sadja in zelenjave. Paradižnik na primer dobro zori na južnem soncu. Zelenjava pa potrebuje veliko vode, zato morajo kmetje na vročih in suhih območjih pogosto namakati svoje poljščine. To pomeni, da dovajajo vodo iz rek in podtalnice.

*Iz tega grozdja
bo pridelano rdeče vino.*

*Na suhih območjih
je treba poljščine namakati.*

Paša ovac na pašnikih

Kokoši valijo jajca, ta pa vsebujejo veliko beljakovin in so dobra za zdravje.

Trava lahko raste, tudi če ni dovolj dežja, celo v plitvi in ne zelo rodovitni zemlji. Mnogi evropski kmetje gojijo živali, ki se krmijo s travo, kot so krave, ovce ali koze. Te živali dajejo mleko, meso in druge koristne izdelke, kot sta volna in usnje.

Mnogi kmetje gojijo tudi prašiče ali kokoši. Te živali je mogoče gojiti skoraj povsod, saj lahko živijo na v zaprtih prostorih in dobivajo posebej pripravljeno krmo. Kokoši ne dajejo samo mesa, temveč tudi nesejo jajca, in tako nekatere kmetije vsak dan proizvedejo na tisoče jajc.

Kmetije v Evropi so različnih velikosti, od zelo velikih do zelo majhnih. Nekatere imajo velika polja, kar kmetom olajša spravljanje pridelka, saj lahko uporabijo velike stroje. Druge kmetije, na primer na hribovitih območjih, imajo pogosto majhna polja. Kamniti zidovi ali živa meja med polji pomagajo preprečevati, da bi veter in dež odnesla zemljo, koristini pa so lahko tudi za favno in floro (živalstvo in rastlinstvo).

Mnogi mestni ljudje radi preživljajo konce tedna in počitnice na evropskem podeželju, kjer uživajo v lepem razgledu, miru, tišini in svežem zraku. Vsi smo odgovorni za to, da naredimo, kar je v naši moči, za varovanje podeželja in ohranjanje njegove lepote.

Vsakdo lahko uživa na podeželju.

Prašiči so lahko nastanjeni v zaprtih prostorih.

Evropska pokrajina, na kateri so polja raztresena kot krpice.

Morje

Njorka gnezdi na pečinah
in s potapljanjem lovi ribe.

Evropa ima na tisoče kilometrov obale, ki jo je narava izoblikovala na različne načine. Najdemo lahko visoke skalnate pečine in plaže iz peska ali barvitih kamenčkov, ki jih je oblikovalo morje, ko je stoletje za stoletjem butalo ob skale.

Na Norveškem so ledeniki v obalo izklesali strme doline, imenovane fjordi. V nekaterih drugih državah sta morje in veter nakopičila pesek in iz njega oblikovala sipine. Najvišja sipina v Evropi (z višino 117 metrov) je Dune de Pyla, blizu mesta Arcachon v Franciji.

V morju vzdolž evropske obale živi mnogo vrst rib in drugih živali. Z njimi se hranijo morske ptice in morski sesalci, kot so tjujnji. Ob izlivih rek v morje se ob oseki zbirajo jate vodnih ptic in se hranijo z živalmi, ki živijo v blatu.

Ena najredkejših živali v Evropi –
tjujenj vrste *Monachus schauinslandi* –
živi v Sredozemlju.

Jate vodnih ptic iščejo
hrano v ustjih rek.

Te apnenčaste
pečine
je izoblikovalo
morje.

Ta fjord
je izoblikoval
ledenik.

Peščena sipina
Dune de Pyla –
najvišja v Evropi.

Ljudje in morje

Morje je pomembno tudi za ljudi. Za Rimljane je bilo Sredozemlje tako pomembno, da so ga imenovali *Mare nostrum*: „naše morje“. Stoletja so Evropejci pluli po oceanih sveta, odkrivali druge celine, jih raziskovali, na njih trgovali in gradili svoje domove. V poglavju „Potovanje skozi čas“ lahko preberete več o teh velikih odkritjih.

Tovorne ladje z vsega sveta vozijo vse vrste blaga (pogosto v zabojnikih) v živahna evropska pristanišča. Tu ga pretovorijo na vlake, tovornjake in tovrne ladje. Nato ladje natovorijo z blagom, ki so ga izdelali v Evropi in ga bodo prodali na drugih celinah.

Kontejnerske ladje
prevažajo blago
v Evropo
in iz nje.

V Evropi so bile zgrajene nekatere najboljše ladje na svetu. Mednje spada ladja Queen Mary 2 – ena največjih potniških ladij na svetu. Januarja 2004 je prvič prepotovala Atlantik.

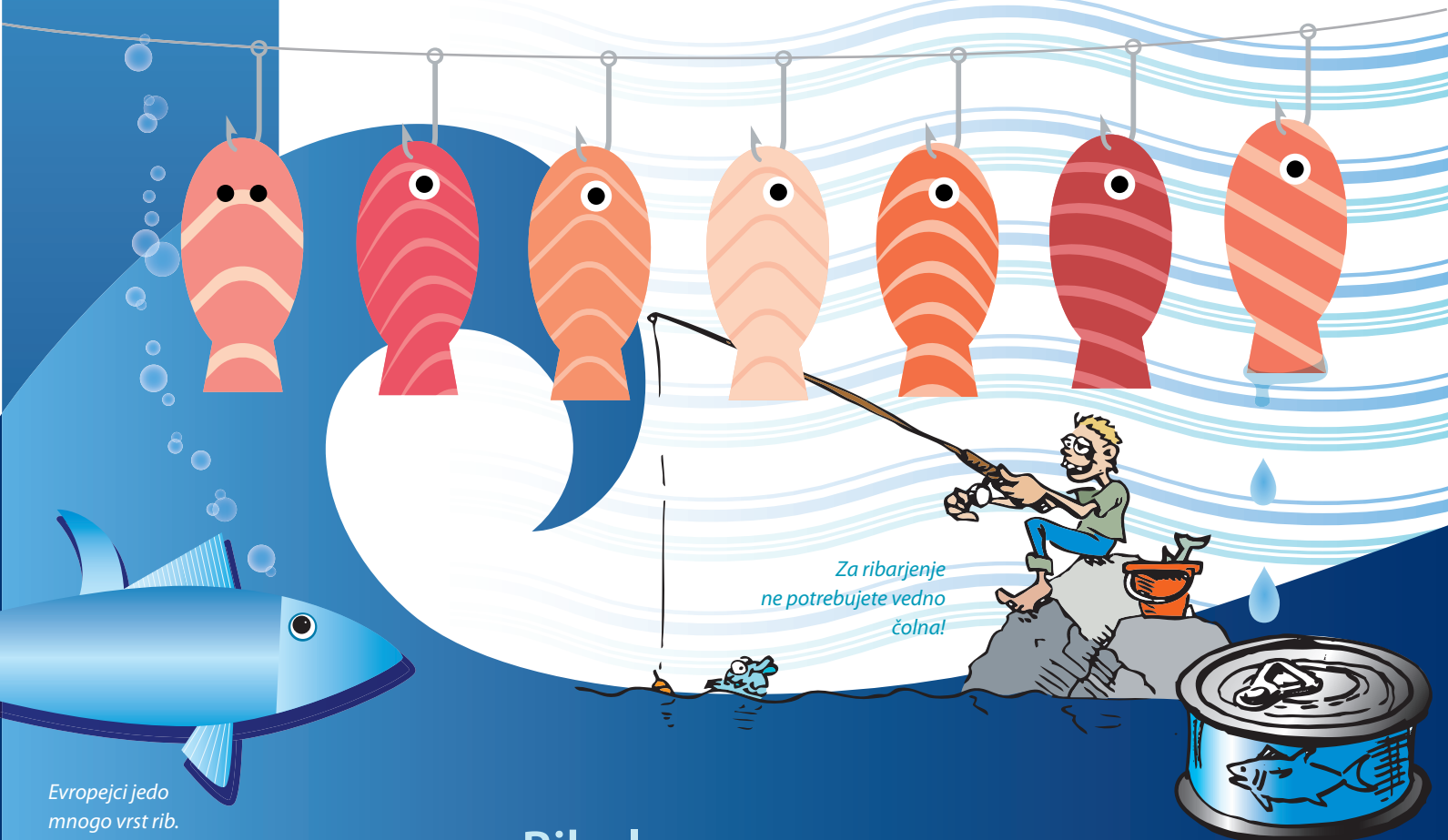
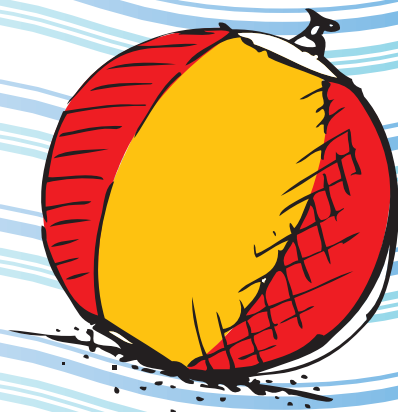
Ena od največjih potniških ladij na svetu – Queen Mary 2

Potapljanje
s potapljaško opremo
v Sredozemlju

Evropska obmorska letovišča so čudovit kraj za preživljanje počitnic. Uživete lahko v vseh vrstah vodnih športov, od deskanja in čolnarjenja do smučanja na vodi in potapljanja s potapljaško opremo.

Lahko pa tudi samo počivate, tako da se sončite na plaži in hladite v morju.

Evropejci jedo
mnogo vrst rib.
Tuna je ena največjih!

Ribolov

Ribolov je bil za ljudi v Evropi vedno pomembna dejavnost. Cela mesta so zrastle okoli ribiških pristanišč in na tisoče ljudi služi svoj kruh z ribolovom in prodajo rib ali pa pomaga ribičem in njihovim družinam.

Sodobni ribiški čolni, kot so tovarniška plovila z vlečnimi mrežami, lahko ulovijo velike količine rib. Da bi v morju ostalo dovolj rib, so se evropske države dogovorile o pravilih glede dovoljene količine ulovljenih rib in uporabe vrste mrež, ki mladim ribicam omogočijo, da pobegnejo.

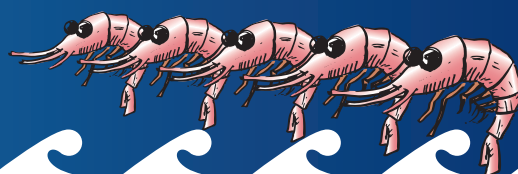
Drugi način za zagotavljanje zadostne količine rib je njihovo gojenje. Na obalah severne Evrope gojijo losose v velikih kletkah v morju. Na enak način je mogoče gojiti lupinarje, kot so ostrige in druge školjke.

Tovarniško plovilo na otoku Skye
na Škotskem

Gojenje lososa

Varstvo evropske obale

Evropska obala in morje sta pomembna tako za divje živali kot za ljudi. Zato ju moramo varovati. Preprečiti moramo njuno onesnaženje z odpadki iz tovarn in mest. Naftni tankerji včasih povzročijo nesreče, ob katerih se v morje razlijejo ogromne količine nafte. Zaradi tega lahko postane obala črna in na tisoče morskih ptic lahko pogine.

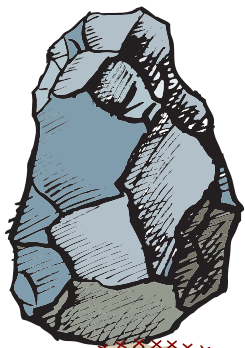
Evropske države poskušajo skupaj preprečiti takšne dogodke ter zagotoviti, da bo naša obala ostala lepa in bodo ob njej lahko uživale tudi prihodnje generacije.

Potovanje skozi čas

Evropa se je v tisočletjih korenito spremenila.

Zgodba o Evropi je naravnost osupljiva! Pa tudi dolga, zato bomo omenili samo nekaj glavnih poglavij njene zgodovine.

Kamnito orodje
iz kamene dobe

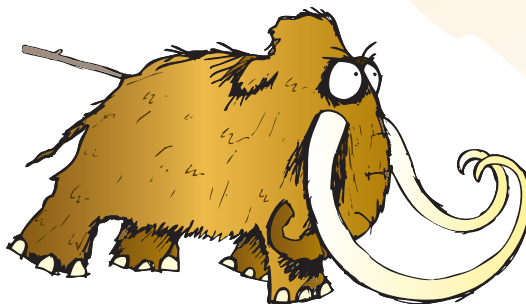
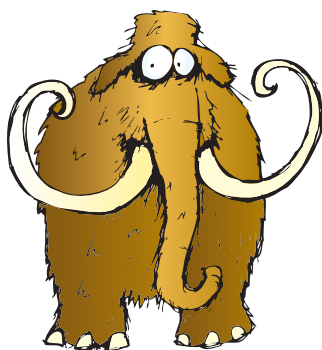
Kamena doba

Prvi Evropejci so bili lovci in nabiralci. Na zidove nekaterih jam so naslikali čudovite slike lovskih prizorov. Sčasoma so se naučili kmetovanja in začeli rediti živali in gojiti poljščine ter živeti v vaseh.

Svoje orožje in orodje so izdelovali iz kamna, na primer z brušenjem kosov kremenca.

Prazgodovinske jamske slike
v jami Lascaux v Franciji

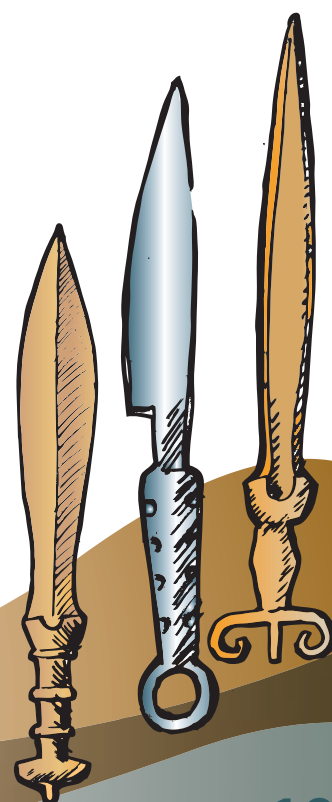
Bronasta in železna doba – spoznavanje uporabe kovin

Več tisoč let pr. Kr. (pred rojstvom Kristusa) so ljudje odkrili, kako pridobiti različne kovine s segrevanjem različnih vrst kamenin na zelo vročem ognju. Bron, mešanica bakra in kositra, je bil dovolj trda kovina za izdelovanje orodij in orožij. Zlato in srebro sta bili mehki kovini, vendar tudi zelo lepi in ju je bilo mogoče oblikovati v okraske.

Kasneje je bila odkrita še trša kovina – železo. Najboljša vrsta kovine je bilo jeklo, ki je bilo močna kovina in ga je bilo težko zlomiti, zato je bilo dobro za izdelavo mečev. Izdelava mečev pa je bila zelo zahtevna, zato so bili dobri meči redki in dragoceni!

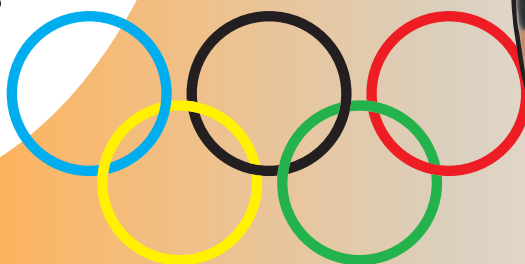
Glava bronaste sekire

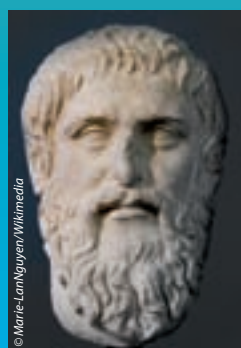
Antična Grčija

(od okoli leta 2000 do 200 pr. Kr. –
pr. Kr. pomeni pred rojstvom Kristusa)

Pred 4 000 leti so v Grčiji začeli graditi mesta. Na začetku so jim vladali kralji. Pozneje, okoli 500 pr. Kr., je mesto Atene uvedlo demokracijo, kar pomeni „vladavino ljudstva“ (niso imeli kralja, temveč so odločitve sprejemali atenski možje z glasovanjem.) Demokracija je pomemben evropski dosežek, ki se je razširil po svetu.

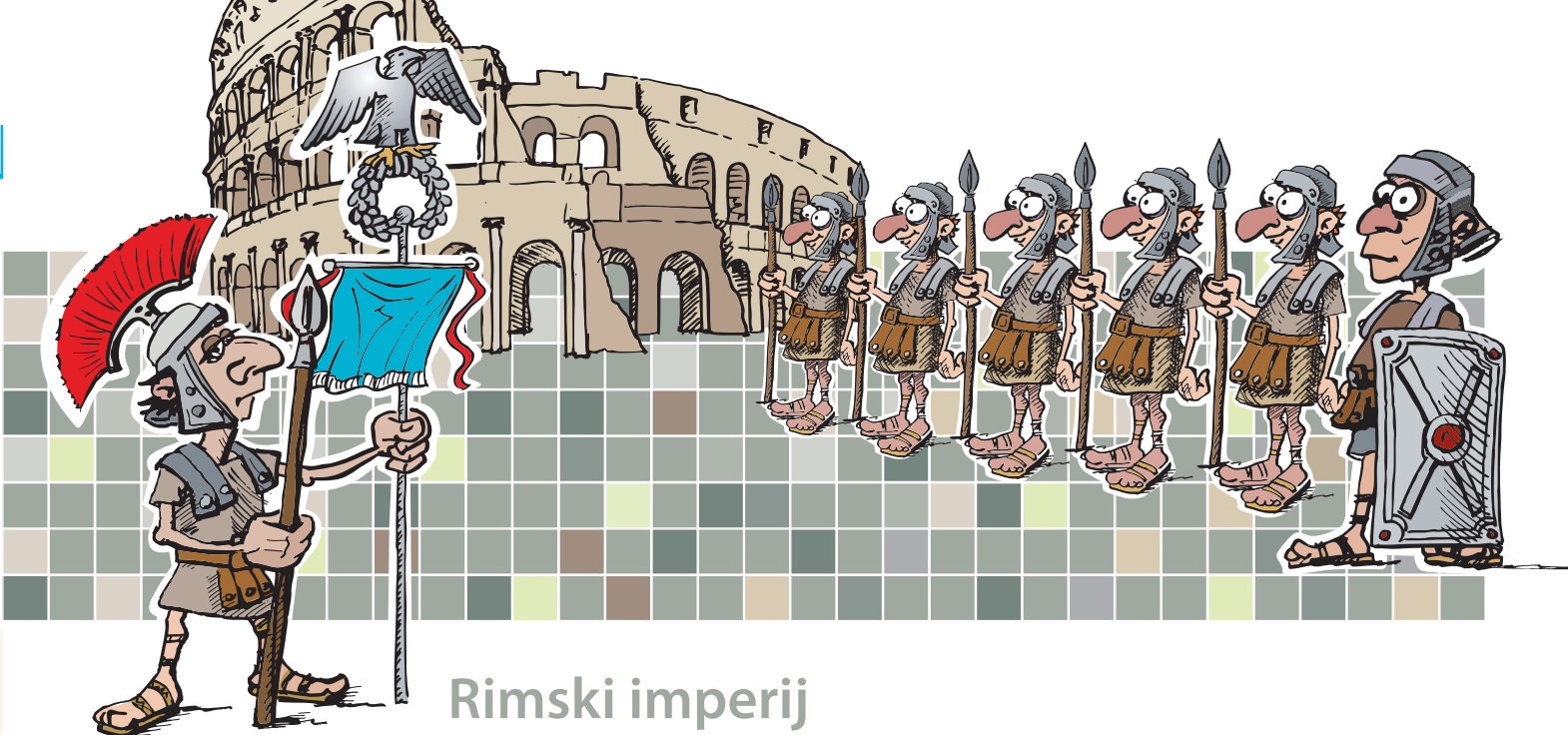
*Ta grška vaza z upodobitvijo
človeške figure v rdeči barvi
sega v leto okoli 530 pr. Kr.*

*Platon, eden velikih
svetovnih mislecev*

Poleg tega so nam stari Grki zapustili tudi:

- > čudovite zgodbe o bogovih in junakih, vojnah in dogodivščinah;
- > skladno oblikovane templje, marmornate kipe in čudovito lončevino;
- > olimpijske igre;
- > dobro zasnovana gledališča in velike pisatelje, katerih igre se še vedno uprizarjajo;
- > učitelje, kot sta Sokrat in Platon, ki sta ljudi naučila logičnega razmišljanja;
- > matematike, kot sta Evklid in Pitagora, ki sta izdelala matematične modele in pravila;
- > znanstvenike, kot sta Aristotel (ki je proučeval rastline in živali) in Eratosten (ki je dokazal, da je Zemlja okrogla, in izračunal njeno velikost).

Rimski imperij

(od okoli leta 500 pr. Kr. do 500 po Kr. – po Kr. pomeni po rojstvu Kristusa)

Rim je bil na začetku zgolj vas v Italiji. Toda Rimljani so bili odlično organizirani, njihova vojska se je zelo dobro bojevala in postopoma osvojila vse ozemlje okoli Sredozemlja. Sčasoma je Rimski imperij segal vse od severne Anglije do puščave Sahara in od Atlantika do Azije.

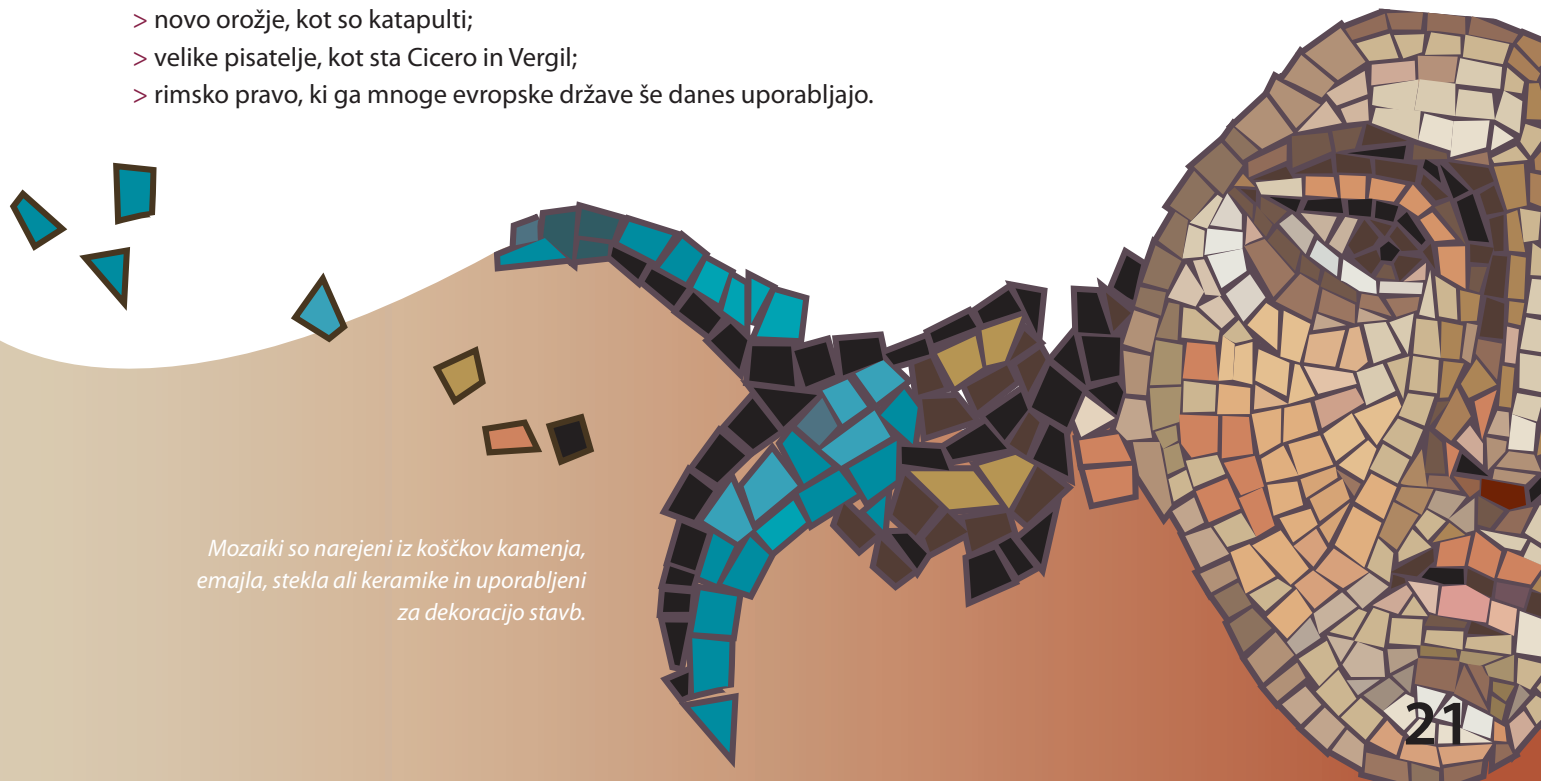
Rimljani so nam med drugim zapustili:

- > dobre in ravne ceste, ki so povezovale vse dele imperija;
- > čudovite hiše z dvorišči in tlemi, tlakovanimi z mozaiki;
- > močne mostove in akvadukte (za pretok vode na dolge razdalje);
- > zaobljene oboke, ki so dajali njihovim stavbam trdnost in trajnost;
- > nove gradbene materiale, kot sta cement in beton;
- > novo orožje, kot so katapult;
- > velike pisatelje, kot sta Cicero in Vergil;
- > rimsko pravo, ki ga mnoge evropske države še danes uporabljajo.

Rimski akvadukt, ki stoji še danes:
Pont du Gard v Franciji.

Mozaiki so narejeni iz koščkov kamenja, emajla, stekla ali keramike in uporabljeni za dekoracijo stavb.

Srednji vek

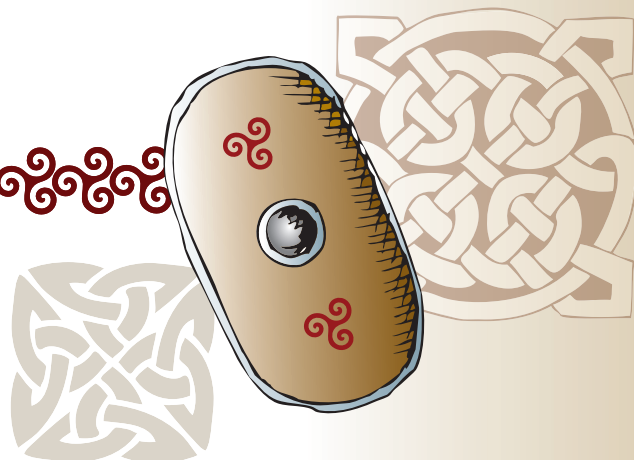
(od okoli leta 500 do 1500 po Kr.)

Ko je Rimski imperij propadel, so različna ljudstva zavzela različne dele Evrope. Na primer ...

Kelti

Pred rimskim časom so keltska ljudstva živela v mnogih delih Evrope. Njihovi potomci danes živijo predvsem v Bretanji (Francija), Cornwallu (Anglija), Galiciji (Španija), na Irskem, Škotskem in v Walesu. V teh delih Evrope so keltski jeziki in kultura še zelo živi.

Germanška plemena

Niso se vsa naselila v Nemčiji:

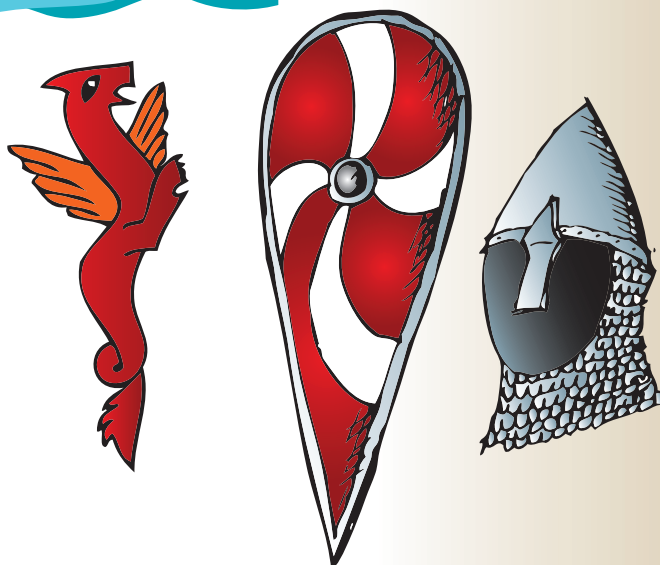
- > **Angli in Sasi** so se naselili v Angliji in tam vladali do leta 1066.
- > **Franki** so osvojili velik del Evrope, v katerega spada tudi Francija, v obdobju od leta 500 do 800 po Kr. Njihov najslavnejši kralj je bil Karel Veliki.
- > **Goti** (Vizigoti in Ostrogoti) so ustanovili kraljestvi v Španiji in Italiji.
- > **Vikingi** so živeli v Skandinaviji. V devetem in desetem stoletju so pluli v druge dežele, kjer so ropali njihova bogastva, trgovali z njimi in se naselili, kjer je bila dobra zemlja za kmetovanje.

Vikingi so bili tako dobri mornarji, da so prišli celo do Amerike (vendar tega niso nikomur povedali!)

Normani

Normani ali „severni ljudje“ so bili Vikingi, ki so se naselili v Franciji (na območju, ki ga imenujemo Normandija) in nato leta 1066 osvojili Anglijo. Slavna normanska tapiserija prikazuje prizore te osvojitve. Hranijo jo v muzeju v mestu Bayeux.

Srednjeveški gradovi
so bili zgrajeni zato, da
so zadrževali sovražnike.

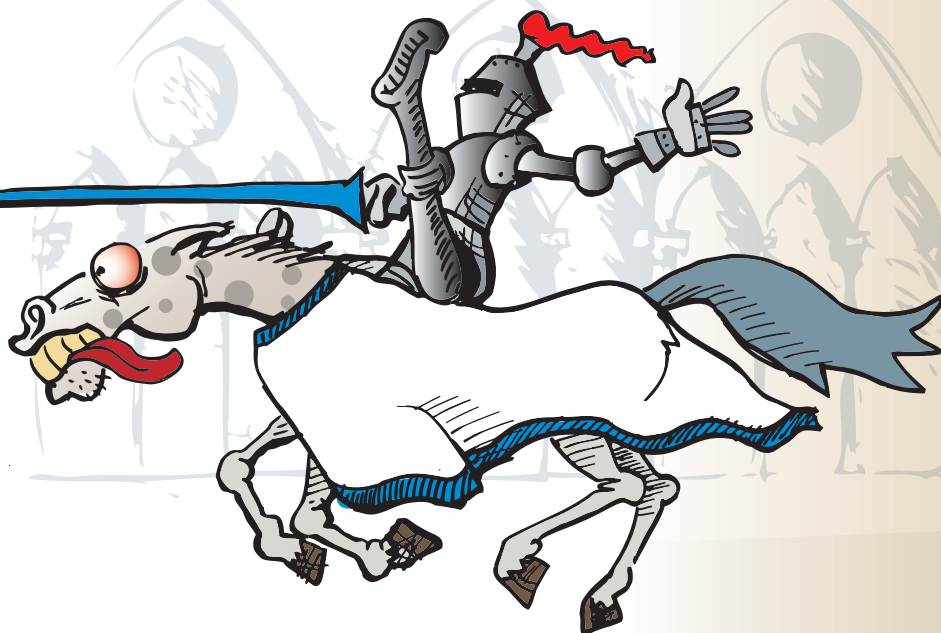
Slovani so se naselili v mnogih delih vzhodne Evrope in postali predniki današnjih slovansko govorečih narodov, med katere spadajo Belorusi, Bolgari, Čehi, Hrvati, Poljaki, Rusi, Slovaki, Slovenci, Srbi in Ukrajinci.

Potem ko so se **Madžari** v 9. in 10. stoletju naselili v Panonski nižini, so leta 1000 ustanovili Ogrsko kraljestvo. Njihovi potomci danes živijo na Madžarskem in v drugih sosednjih državah.

V srednjem veku so se kralji in plemiči v Evropi pogosto prepirali in bilo je mnogo vojn (to je bil čas, ko so se vitezi v oklepih borili na konjih). Kralji in plemiči so, da bi se zaščitili pred napadi, pogosto živeli v utrjenih gradovih z debelimi kamnitimi zidovi. Nekateri gradovi so bili tako trdni, da stojijo še danes.

„Gotska“ arhitektura je bila izjemen izum srednjega veka. To je odtočni žleb na milanski katedrali.

Kršćanstvo je v srednjem veku postalo glavna religija v Evropi in skoraj povsod so bile zgrajene cerkve. Nekatere od njih so zelo mogočne – zlasti velike katedrale z visokimi stolpi in vitražnimi okni s podobami iz barvnega stekla.

Menihi so se ukvarjali s kmetovanjem in ga pomagali razviti po vsej Evropi. Prav tako so ustanavljali šole in pisali knjige. Njihovi samostani so pogosto imeli knjižnice, kjer so se ohranile pomembne knjige iz antike.

V južni Španiji, kjer je bila glavna vera islam, so vladarji zgradili čudovite mošeje in minarete. Najslavnejša med njimi, ki sta ohranjena še danes, sta mošeja v Kordovi in minaret Giralda v Seville.

Pogled na veliko srednjeveško mošejo
v Kordovi (v Španiji)

Renesansa

(od okoli leta 1300 do 1600 po Kr.)

V srednjem veku večina ljudi ni znala niti brati niti pisati; vedeli so samo to, kar so slišali v cerkvi. Samo samostani in univerze so imeli prepise knjig, ki so jih napisali stari Grki in Rimljani. V štirinajstem in petnajstem stoletju pa so študentje začeli ponovno odkrivati starodavne knjige. Osupnili so nad velikimi idejami in znanjem, ki so jih našli v njih, in informacije o tem so se začele širiti.

Bogati in izobraženi ljudje, na primer v Firencah (v Italiji), so se začeli zelo zanimati zanje. Lahko so si privoščili nakup knjig – zlasti, ko je bil v Evropi izumljen tisk (leta 1445) – in zaljubili so se v staro Grčijo in Rim. Svoje domove so dali zgraditi po vzoru rimskih palač, nadarjenim slikarjem in kiparjem pa so plačevali, da so jih okrasili s prizori iz grških in rimskih zgodb ter s kipi bogov, junakov in cesarjev.

Eden najslavnejših kipov na svetu: David, ki ga je izdelal Michelangelo.

Leonardo da Vinci je že pred 500 leti izdelal načrt za ta „helikopter“!

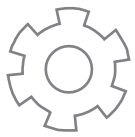
Ena od pomembnih renesančnih slik: Venera, ki jo je naslikal Botticelli.

Bilo je tako, kot da bi se ponovno rodil izgubljeni svet lepote in modrosti. Zato to obdobje imenujemo renesansa (kar pomeni prepород).

V tem času je svet dobil:

- > velike slikarje in kiparje, kot sta Michelangelo in Botticelli;
- > nadarjene arhitekta, kot je Brunelleschi;
- > izrednega izumitelja in umetnika Leonarda da Vincija;
- > velike mislece, kot so Thomas More, Erazem Rotterdamski in Montaigne;
- > znanstvenike, kot sta Kopernik in Galilej (ki je odkril, da zemlja in drugi planeti krožijo okoli sonca);
- > čudovite stavbe, kot so gradovi v dolini reke Loare;
- > obujeno zanimanje za stvaritve in dosežke človeštva.

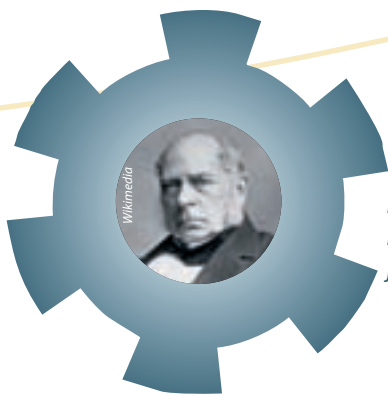
Industrijska revolucija

(od okoli leta 1750 do 1880 po Kr.)

Pred približno 250 leti se je v svetu industrije začela nova revolucija. Vse se je začelo z energetske krizo. Na tisoče let so ljudje kurili z lesom in ogljem. Zdaj pa so se ponekod v Evropi nadvse skrčili gozdovi! Kaj bi se lahko še uporabljalo kot gorivo?

Odgovor je bil premog. V Evropi ga je bilo mnogo in rudarji so ga začeli kopati. Premog je bil pogonsko gorivo za parne stroje, ki so jih iznašli v tem času. Lahko so ga tudi žgali in predelali v koks, ki je precej čisteše gorivo in odlično za izdelavo železa in jekla.

Pred približno 150 leti je Anglež po imenu Henry Bessemer izumil plavž, ki je lahko proizvedel velike količine jekla po precej ugodni ceni. Kmalu je Evropa proizvajala ogromne količine jekla, kar je spremenilo svet. Poceni jeklo je omogočilo gradnjo nebotičnikov, ogromnih mostov, prekoceanskih ladij, avtomobilov, hladilnikov ... pa tudi močnega orožja in bomb.

*Henry Bessemer –
izumitelj sodobnega
jeklarstva*

Velika odkritja in nove ideje

(od okoli leta 500 do 1900 po Kr.)

© E. Benjamin Andrews

Kopiji dveh ladij
Krištofa Kolumba

© Gregorio Lopes

Vasco da Gama – prvi človek,
ki je plul od Evrope do Indije

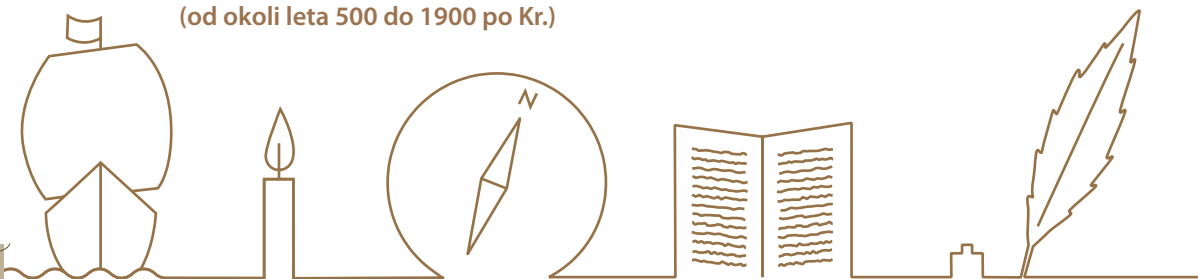
Wikimedia

Dodo, ptič, ki ni znal leteti,
je nekoč živel na otoku
v Indijskem oceanu.
Evropski kolonisti so ga iztrebili.

© Catherine Lusurier

Voltaire, eden velikih pisateljev
v dobi razsvetljenstva

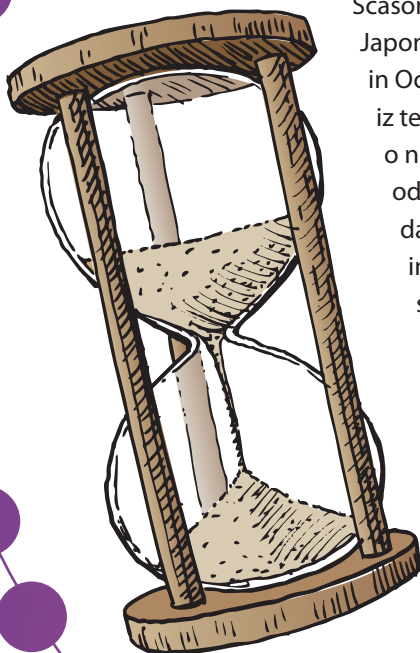
V času renesanse je trgovina z oddaljenimi deželami postajala zelo pomembna za evropske trgovce. Blago so na primer prodajali v Indiji, nazaj pa so prinašali dragocene začimbe in drage kamne. Vendar je bilo potovanje po kopnem težko in je zahtevalo veliko časa, zato so trgovci želeli priti do Indije po morju. Težava pa je bila, da je bila napoti Afrika – in ta je zelo velika!

Vendar če je Zemlja res okrogla (kot so ljudje začeli verjeti), bi morale evropske ladje priti do Indije tako, da bi plule proti zahodu. Zato so leta 1492 Krištof Kolumb in njegovi mornarji izpluli iz Španije in prepluli Atlantik. Toda namesto da bi prišli do Indije, so odkrili Bahame (otoke v Karibskem morju, blizu ameriške obale).

Kmalu so sledili drugi raziskovalci. V letih 1497–1498 je Vasco da Gama, portugalski mornariški častnik, kot prvi Evropejec prispel v Indijo tako, da je plul okoli Afrike. Leta 1519 je drugi portugalski raziskovalec, Ferdinand Magellan, ki je služil španskemu kralju – vodil prvo evropsko pomorsko odpravo okoli sveta!

Kmalu za tem so Evropejci raziskovali Karibske otoke in Ameriko (ki so jo imenovali „Novi svet“) in tam ustanovili kolonije. Z drugimi besedami, zavzeli so zemljo in trdili, da zdaj pripada njihovi matični državi v Evropi. S seboj so prinesli svojo vero, običaje in jezike – in tako sta angleščina in francoščina postali glavna jezika, ki sta se govorila v Severni Ameriki, španščina in portugalsščina pa v Srednji in Južni Ameriki.

Sčasoma so Evropejci pluli vse dlje – do Kitajske, Japonske, jugovzhodne Azije, Avstralije in Oceanije. Mornarji, ki so se vračali iz teh oddaljenih krajev, so pripovedovali o nenavadnih bitjih, ki se zelo razlikujejo od tistih v Evropi. To je navdušilo znanstvenike, da so raziskovali te kraje in prinesli nazaj živali in rastline za evropske muzeje. V devetnajstem stoletju so raziskovalci prodrli globoko v Afriko in do leta 1910 so evropski narodi kolonizirali večino afriške celine.

Medtem so znanstveniki v Evropi odkrivali vse več o gibanju vesolja. Geologi, ki so proučevali kamenine in fosile, so se začeli spraševati, kako je nastala Zemlja in koliko let je v resnici stara. Dva velika znanstvenika, Jean-Baptiste Lamarck (v Franciji) in Charles Darwin (v Angliji), sta naposled sklepala, da so se živali in rastline razvile tako, da so se v milijonih let iz ene vrste spremenile v drugo.

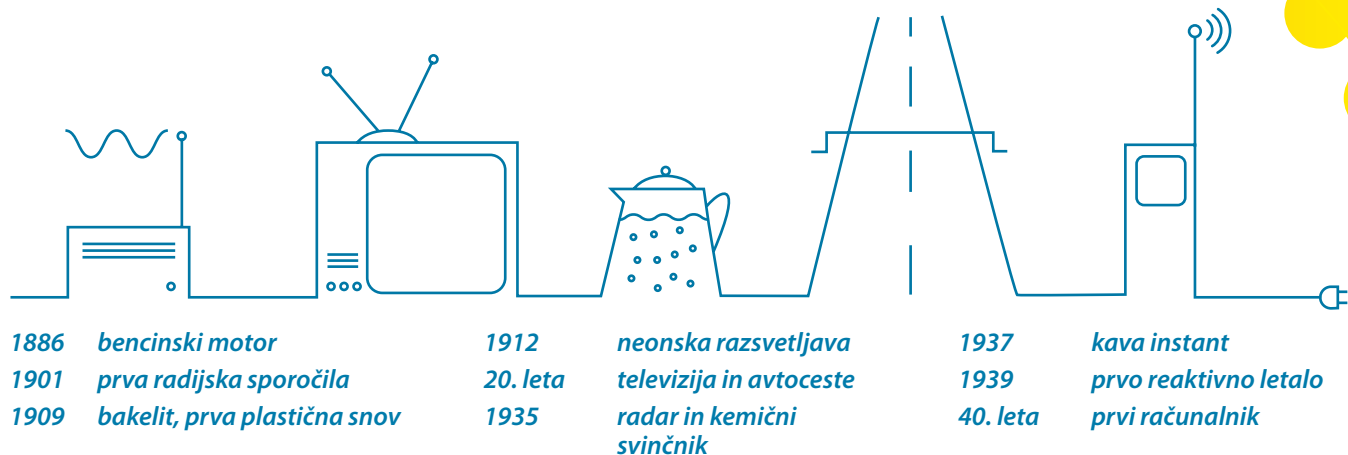
V osemnajstem stoletju so ljudi zanimala tudi druga pomembna vprašanja – na primer, kako voditi državo in kakšne pravice in svoboščine bi morali imeti ljudje. Pisatelj Jean-Jacques Rousseau je dejal, da bi morali biti vsi ljudje enakopravni. Drug pisatelj, Voltaire, je dejal, da bi bil svet boljši, če bi nevednost in vraževerje zamenjala razum in znanje.

Obdobje novih idej, imenovano razsvetljenstvo, je v nekaterih državah pripeljalo do velikih sprememb, na primer francoske revolucije leta 1789, ko se je ljudstvo odločilo, da mu nič več ne bodo vladali kralji in kraljice. Eno od njihovih revolucionarnih gesel je bilo „Svoboda, enakost, bratstvo“, ki je hkrati postalo francosko državno geslo.

Moderni svet

(od okoli leta 1880 do danes)

Številni drugi evropski izumi v 19. in 20. stoletju so pomagali ustvarjati svet, kakršnega poznamo danes. Na primer:

Danes približno četrtnina delovnih ljudi v Evropi proizvaja stvari, ki jih potrebuje sodobni svet: hrano in pijačo; mobilne telefone in računalnike; oblačila in pohištvo; pralne stroje in televizijske sprejemnike; avtomobile, avtobuse in tovornjake ter mnogo drugih stvari.

Okoli sedem desetih evropskih delavcev dela v sektorju storitev. Z drugimi besedami, delajo v trgovinah in na poštah, v bankah in zavarovalnicah, hotelih in restavracijah, bolnišnicah in šolah idr. Tam bodisi prodajajo blago bodisi opravljajo druge storitve, ki jih ljudje potrebujejo.

© Julia Margaret Cameron

© Zubro/Wikimedia

Charles Darwin je leta 1859 objavil svojo evlucijsko teorijo.

Prvi telefon – izumil ga je na Škotskem rojeni Alexander Graham Bell. Danes Evropa izdeluje najsodobnejše mobilne telefone.

Zgodovinski nauki

Na žalost zgodovina Evrope niso samo veliki dosežki, na katere smo lahko ponosni. V njej je tudi mnogo takega, česar se moramo sramovati. Stoletja so se evropski narodi v grozovitih vojnah bojevali drug proti drugem. V teh vojnah je običajno šlo za moč in premoženje ali vero.

Evropski kolonisti so na drugih celinah ubili na milijone domorodcev – v spopadih, s slabim ravnanjem ali naključnim širjenjem evropskih bolezni mednje. Evropejci so ugrabili tudi na milijone Afričanov, ki so morali zanje delati kot sužnji.

Iz teh grozovitih dejanj se je bilo treba marsičesa naučiti. Evropska trgovina s sužnji je bila odpravljena v devetnajstem stoletju. Kolonije so postale svobodne v dvajsetem stoletju. In v Evropi je končno zavladal mir.

Več o tem lahko preberete v poglavju „Ponovna združitev družine: zgodba o Evropski uniji“.

Vojna ...

Žal je bilo v evropski družini že veliko prepиров. Pogosto je šlo za to, kdo bo vladal državi ali katera država bo lastnica katerega kosa zemlje. Včasih si je posamezni vladar podvrigel sosednje države, da bi pridobil več moči ali da bi dokazal, da je njegov narod močnejši in boljši od drugih narodov.

Tako ali drugače, v Evropi so na stotine let besnele grozovite vojne. V dvajsetem stoletju sta se na tej celini začeli dve veliki vojni in se razširili ter zajeli države po vsem svetu. Zato se imenujeta svetovni vojni. V njiju je bilo ubitih na milijone ljudi, Evropo pa sta pahnili v revščino in opustošenje.

Ali je mogoče preprečiti, da bi se vojne ponovile? Se lahko Evropejci kdaj naučimo sesti skupaj za isto mizo in reševati probleme s pogovorom in ne z bojevanjem?

Odgovor je pritrdilen.

To je zgodba našega naslednjega poglavja – zgodba o Evropski uniji.

... in mir

Evropejci izhajamo iz številnih različnih držav in imamo vsak svoj jezik, različne tradicije, navade in verska prepričanja. Kljub temu pa spadamo skupaj, kot velika družina, in sicer iz različnih razlogov.

Omenimo nekatere od njih:

- > na tisoče let smo skupaj živeli na tej celini;
- > naši jeziki so pogosto med seboj sorodni;
- > v vsaki državi so številni prebivalci potomci prebivalcev drugih držav;
- > naše tradicije, običaji in prazniki imajo pogosto skupni izvor;
- > cenimo in delimo obsežno skupno kulturo, ki je nastajala v stoletjih zgodovine in ki so jo ustvarjali umetniki in misleci z vseh koncev Evrope, in ki zajema čudovite glasbene kompozicije, prelepa umetniška dela, pripovedi in gledališke mojstrovine itd.;
- > skoraj vsi Evropejci zagovarjajo vrednote, kot so poštenost, dobri sosedski odnosi, svoboda misli, medsebojno spoštovanje in skrb za ljudi v stiski;
- > tako lahko cenimo ne le to, kar nas razlikuje, torej različnost in posebnosti naših držav in regij, temveč tudi to, kar nas zbližuje, torej vse, kar nam je kot Evropejcem skupno.

Zgodba o Evropski uniji

Druga svetovna vojna se je končala leta 1945. Ta vojna, ki je bila čas strašnega pobijanja in uničevanja, se je začela v Evropi. Kako bi lahko voditelji evropskih držav preprečili, da se takšna grozodejstva ne bi nikoli več ponovila? Potrebovali so zares dober načrt, ki ga še nikoli prej nihče ni preizkusil.

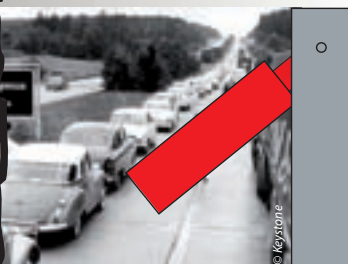
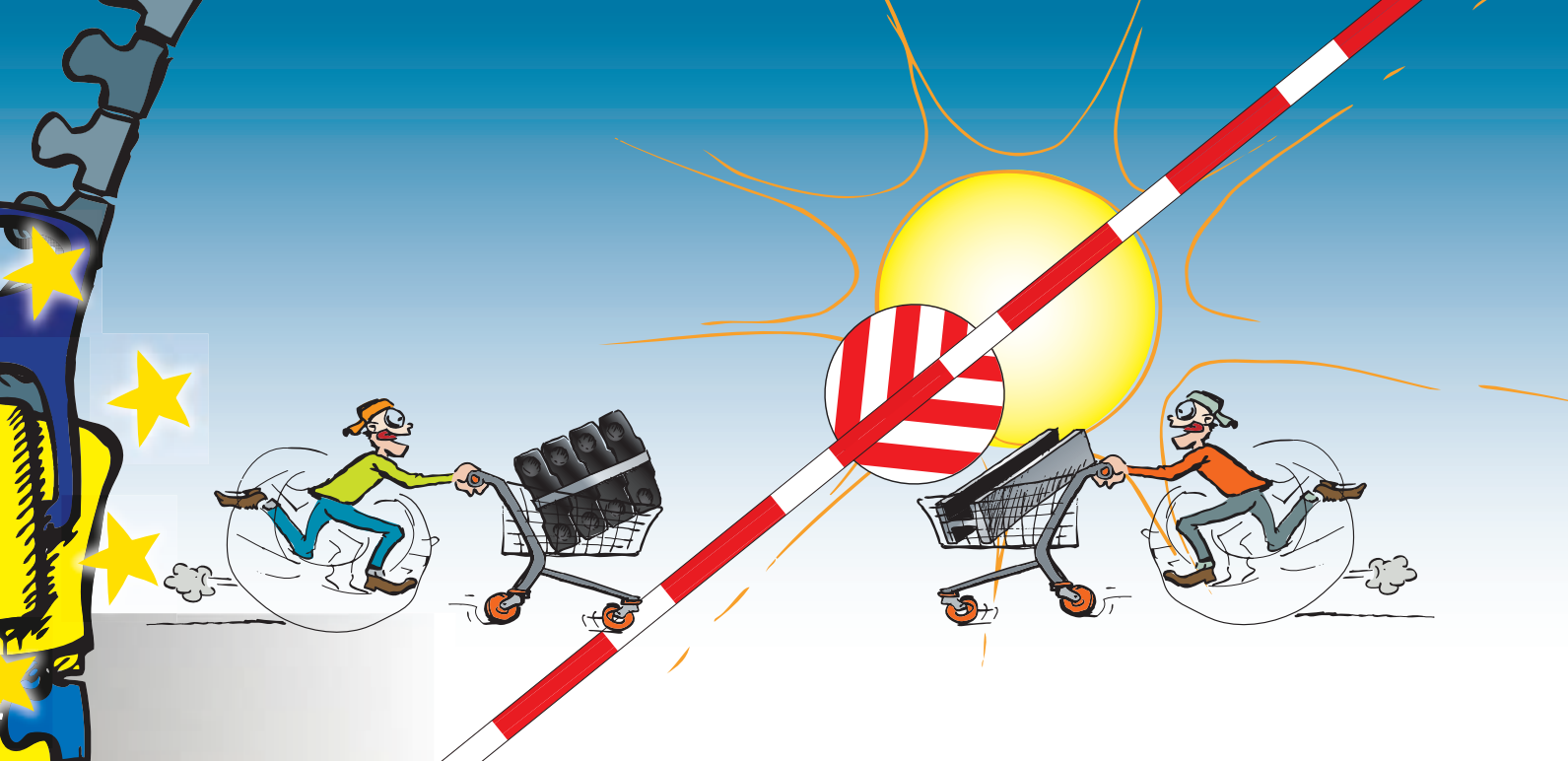
Popolnoma nova ideja

O teh vprašanjih je veliko razmišljal Francoz po imenu Jean Monnet. Ugotovil je, da država potrebuje dvoje, preden lahko začne vojno: železo za izdelovanje jekla (za tanke, puške, bombe in podobne stvari) ter premog za dovajanje energije tovarnam in železnicam. Evropa je imela mnogo premoga in jekla, zato so evropske države z lahkoto izdelovale orožje in začenjale vojne.

Jeanu Monnetu se je porodila drzna zamisel. Francoska in nemška vlada – in morda tudi vlade drugih evropskih držav – naj ne bi več same upravljale svojih industrij premoga in jekla. Namesto tega bi te industrije upravljali ljudje iz vseh vključenih držav, ki bi za isto mizo razpravljali ter skupaj odločali. Na ta način bi bila vojna med njimi nemogoča!

Jean Monnet je menil, da bi ta načrt resnično deloval, če bi ga le bili evropski voditelji pripravljeni preizkusiti. O njem je govoril s prijateljem Robertom Schumanom, ki je bil minister v francoski vladi. Robert Schuman je bil mnenja, da je ta zamisel sijajna, in oznanil jo je v svojem pomembnem govoru dne 9. maja 1950.

Govor je prepričal ne le francoske in nemške voditelje, temveč tudi voditelje Belgije, Italije, Luksemburga in Nizozemske. Vse te države so se odločile, da bodo združile svoje industrije premoga in jekla in oblikovale skupino držav, ki so jo imenovala Evropska skupnost za premog in jeklo (ESPJ). Ta skupnost bi delovala v miroljubne namene in pomagala iz vojnih ruševin ponovno zgraditi Evropo. ESPJ je bila ustanovljena leta 1951.

*Dolgčas na meji ...
Takšne vrste so bile nekoč
del običajnega življenja
v Evropi.*

Skupni trg

Teh šest držav je tako dobro sodelovalo, da so se kmalu odločile ustanoviti novo zvezo z imenom Evropska gospodarska skupnost (EGS). Ustanovljena je bila leta 1957.

Gospodarska pomeni, da ima opravka z gospodarstvom – z drugimi besedami, z denarjem, poslovanjem, službami in trgovino.

Ena glavnih idej je bila, da bi imele države EGS skupni trg in tako lažje trgovale med seboj. Doslej so se morali tovornjaki, vlaki in ladje, ki so prevažali blago iz ene države v drugo, vedno ustaviti na meji in treba je bilo preveriti dokumente ter plačati določen znesek denarja, ki se je imenoval carina. To je zadrževalo prevoz, blago iz tujine pa je bilo dražje.

Smisel skupnega trga je bil odprava vseh teh mejnih kontrol, zastojev in carin ter omogočiti državam, da trgujejo med seboj, kot da bi bile vse del ene same države.

Hrana in kmetovanje

Ena od posledic druge svetovne vojne za Evropo je bila, da sta bila po koncu spopadov proizvodnja hrane in njen uvoz z drugih celin močno otežena. Še v začetku petdesetih let dvajsetega stoletja je v Evropi primanjkovalo hrane. Zato se je EGS odločila za ukrep, v okviru katerega je plačevala svojim kmetom, da so pridelovali več hrane in s tem zagotovila, da so lahko kmetje z obdelovanjem zemlje zaslužili dovolj za dostojno življenje.

Ta ukrep se je imenoval skupna kmetijska politika (ali SKP). Deloval je dobro, celo tako dobro, da so navsezadnje kmetje pridelovali preveč hrane in ukrep je bilo treba spremeniti. Dandanes kmetje prejemajo denar iz naslova SKP tudi za to, da skrbijo za podeželje.

*Stroji, kot je ta,
se uporabljajo za žetev
pšenice in drugih žitaric.*

Od EGS do Evropske unije

Skupni trg je prebivalcem v EGS kmalu olajšal življenje.

Lahko so porabili več denarja, pojedli več hrane in v trgovinah kupovali bolj raznolike stvari. Sosednje države so to opazile in v 60. letih so nekatere med njimi začele spraševati, ali bi se lahko pridružile.

Po večletnih razpravah so se leta 1973 pridružili Danska, Irska in Združeno kraljestvo. Leta 1981 je enako storila Grčija, ki sta ji leta 1986 sledili Portugalska in Španija, leta 1995 pa Avstrija, Finska in Švedska.

Odslej je skupina štela 15 članic.

V vseh teh letih pa se je skupina spremenila. Konec leta 1992 je zaključila z oblikovanjem enotnega trga (izraz, ki se je uveljavil) in poleg tega razvijala še veliko drugega. Na primer, države EGS so sodelovale pri varstvu okolja ter gradnji boljših cest in železnic po vsej Evropi. Bogatejše države so revnejšim pomagale pri gradnji cest in drugih pomembnih objektov.

Večina držav EGS je zato, da bi popotnikom olajšala življenje, na mejah med temi državami odpravila kontrole potnih listov. Oseba, ki je živel v eni državi članici, je lahko odpotovala v katero koli drugo državo članico in tam živel ter poiskala delo. Vlade so razpravljale tudi o drugih novih zamislih – na primer, kako bi si lahko policisti iz različnih držav pomagali pri iskanju storilcev kaznivih dejanj, tihotapcev mamil in teroristov.

Skratka, skupina je postala tako drugačna in toliko bolj združena, da se je leta 1992 odločila spremeniti svoje ime in se preimenovati v „Evropska unija“ (EU).

Varstvo okolja zajema zmanjšanje onesnaženosti zraka – na primer z uporabo vetra za proizvodnjo električne energije.

Policist in njegov pes preverjata, ali so v prtljagi skrite droge.

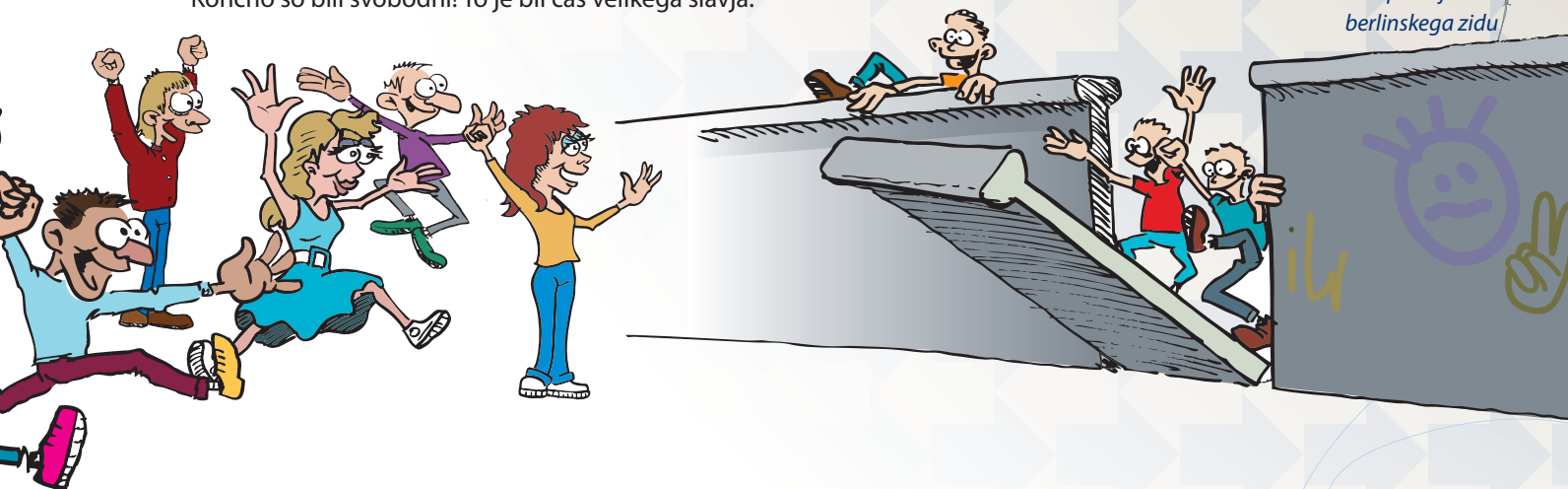
Ponovna združitev družine

Medtem so se zunaj meja EU dogajale vznemirljive stvari. Dolga leta so bile države vzhodnega in zahodnega dela Evrope ločene. Niso se bojevale med seboj, vendar pa so si njihovi voditelji močno nasprotovali. Voditelji vzhodnega dela so verjeli v sistem vladanja, imenovan komunizem, ki ljudem ni puščal veliko svobode. Zaradi njihovega načina vladanja so bile te države revne v primerjavi z zahodno Evropo.

Delitev med vzhodom in zahodom je bila tako močna, da so jo pogosto imenovali „železna zavesa“. Na mnogih koncih meje so stale visoke ograje ali zid, kot je ta, ki je potekal skozi mesto Berlin in je Nemčijo delil na dve. Težko je bilo dobiti dovoljenje za prečkanje te meje.

Leta 1989 je bilo navsezadnje konec delitve in nesoglasij. Berlinski zid je bil porušen in „železna zavesa“ je prenehala obstajati. Kmalu je bila Nemčija ponovno združena. Narodi srednjega in vzhodnega dela Evrope so si izbrali nove vlade in se znebili starega strogega komunističnega sistema.

Končno so bili svobodni! To je bil čas velikega slavlja.

Države, ki so postale svobodne, so začele spraševati, ali lahko vstopijo v Evropsko unijo, in kmalu je nastala precejšnja vrsta držav kandidat, ki so čakale, da bi lahko postale članice EU.

Preden lahko država vstopi v EU, mora njeno gospodarstvo uspešno delovati. Biti mora tudi demokratična – z drugimi besedami, njeni ljudje morajo imeti možnost svobodne izbire svojih voditeljev. Spoštovati mora tudi človekove pravice. Med človekove pravice spadajo pravica svobodnega izražanja mnenja, pravica, da človeka ne zaprejo brez poštenega sojenja, pravica, da se ga ne muči, in še mnoge druge pomembne pravice.

Nekdanje komunistične države so v zvezi s tem opravile veliko dela in po nekaj letih je bilo osem od njih pripravljenih: Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Poljska, Slovaška in Slovenija.

EU so se pridružile 1. maja 2004 skupaj z dvema mediteranskima otokoma – Ciprom in Malto. Še dve nekdanji komunistični državi, Bolgarija in Romunija, sta se skupini pridružili 1. januarja 2007. Julija 2013 se bo EU pridružila Hrvaška, s čimer bo število držav članic naraslo na 28.

Nikoli prej se ni EU v tako kratkem času pridružilo toliko držav. To je bila prava „ponovna združitev družine“, ki je pripeljala skupaj vzhodni, srednji in zahodni del Evrope.

Zastave
27 članic EU

Dejavnosti Evropske unije

EU poskuša izboljšati kakovost življenja na različne načine.

Omenimo nekatere od njih.

Onesnaženje sega preko meja, zato evropske države sodelujejo pri varstvu okolja.

Podnebne spremembe in okolje

Okolje pripada vsem, zato morajo države sodelovati, da ga ohranijo. EU ima predpise o prenehanju onesnaževanja in o varstvu (na primer) divjih ptic. Ti predpisi veljajo v vseh državah EU in njihove vlade morajo zagotoviti, da se tudi upoštevajo.

Podnebne spremembe, znane tudi kot globalno segrevanje, so še ena težava, ki je države ne morejo reševati same. Države članice EU so se zato dogovorile, da bodo sodelovale pri zmanjšanju proizvedenih emisij, ki onesnažujejo ozračje in povzročajo globalno segrevanje. EU poskuša prav tako vplivati na druge države, da bi jo posnemale.

Evro se uporablja v številnih državah EU.

Evro

V preteklosti je imela vsaka država v Evropi lastno vrsto denarja (valuto). Sedaj obstaja skupna valuta, evro, ki ga lahko imajo vse evropske države, če to želijo. Obstoj enotne valute lajša poslovanje, potovanje in nakupovanje po vsej EU, saj ni treba menjati denarja iz ene valute v drugo. Poleg tega je zaradi enotne valute gospodarstvo v kriznih časih stabilnejše.

Če primerjate kovance evra, vidite na eni strani upodobljen znak, ki predstavlja državo, v kateri je bil kovanec izdelan. Druga stran je enaka za vse države.

S pomočjo EU skupaj študirajo študentje iz različnih držav.

Svoboda!

Prebivalci EU lahko živijo, delajo ali študirajo v kateri koli državi EU, ta pa si prizadeva storiti vse, kar je v njeni moči, da poenostavi selitev iz ene države v drugo. Pri prečkanju meja med večino držav EU ne potrebujete več potnega lista. EU spodbuja študente in mlade ljudi, naj nekaj časa študirajo ali se usposabljaajo v drugi evropski državi.

*Usposabljanje
za opravljanje novih
del je zelo pomembno.*

Delovna mesta

Za ljudi je pomembno, da imajo delo, ki ga radi in dobro opravljajo. Del denarja, ki ga zaslužijo, se porabi za plačilo bolnišnic in šol in tudi za oskrbo ostarelih ljudi. Zato EU stori vse, kar je v njeni moči, da ustvarja nova in boljša delovna mesta za vse, ki so sposobni za delo. Ustanavljati pomaga nova podjetja in prispeva sredstva za usposabljanje prebivalcev, da lahko opravljajo nove vrste dela.

*EU sofinancira
gradnjo novih cest.*

Pomoč regijam v težavah

Življenje ni enostavno za vse povsod v Evropi. V nekaterih krajih ni na voljo dovolj delovnih mest, saj so rudniki ali tovarne prenehali delovati. Na nekaterih območjih je kmetovanje oteženo zaradi podnebja ali pa je otežena trgovina zaradi pomanjkanja cest in železnic.

EU te probleme rešuje tako, da zbira denar od vseh držav članic in ga uporablja za pomoč regijam, ki so v težavah. Pomaga na primer pri plačevanju izgradnje novih cest in železniških povezav, gospodarstvu pa pomaga zagotavljati nova delovna mesta.

*EU namenja ljudem
v stiski pomoč v hrani.*

Pomoč revnim državam

V mnogih državah po svetu ljudje umirajo ali živijo v težkih pogojih zaradi vojne, bolezni ali naravnih nesreč, kot so suša ali poplave. Te države pogosto nimajo dovolj denarja, da bi zgradile šole, bolnišnice, ceste in hiše, ki jih potrebujejo prebivalci.

EU daje denar tem državam in pošilja tja na delo učitelje, zdravnike, inženirje in druge strokovnjake. Kupuje tudi številne proizvode, ki jih proizvajajo te države, ne da bi zaračunala carino. Na ta način lahko revne države zaslužijo več denarja.

Evropska zastava

Mir

Evropska unija je prijateljsko združila mnoge evropske države. Te se seveda ne strinjajo vedno v vsem, toda namesto da bi se prerekli, voditelji sedejo za isto mizo in skušajo razrešiti nesoglasja.

Sanje Jeana Monneta in Roberta Schumana so se torej uresničile.

EU je med države članice prinesla mir. Prizadeva si tudi za trajen mir med svojimi sosedi in drugod po svetu. Vojaki in policisti iz EU na primer pomagajo ohranjati mir na območju nekdanje Jugoslavije, kjer so pred nedavnim potekali siloviti boji.

To je samo nekaj od mnogih dejavnosti EU, obstaja jih še veliko več. V resnici pa dejstvo, da je neka država v Evropski uniji, vpliva na skoraj vsak vidik našega življenja. Kaj bi morala delati Evropska unija in česa ne? O tem morajo odločiti njeni državljani. In kako ti lahko izrazijo svoje mnenje? O tem si preberite v naslednjem poglavju.

Evropa ima lastno zastavo in lastno himno – *Odo radosti* iz Beethovnovi Devete simfonije. Izvirno besedilo tega dela je napisano v nemščini – ko se uporablja kot evropska himna, pa nima besedila, temveč samo melodijo. Poslušate jo lahko na internetu:

europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/anthem/index_sl.htm

Evropska unija in njene sosede

► Prestolnice
katerih držav
so navedena mesta

- 1 Sofija
- 2 Bruselj
- 3 Praga
- 4 København
- 5 Berlin
- 6 Talin
- 7 Dublin
- 8 Atene
- 9 Madrid
- 10 Pariz
- 11 Rim
- 12 Nikozija
- 13 Riga
- 14 Vilna
- 15 Luxembourg
- 16 Budimpešta
- 17 Valletta
- 18 Amsterdam
- 19 Dunaj
- 20 Varšava
- 21 Lizbona
- 22 Bukarešta
- 23 Ljubljana
- 24 Bratislava
- 25 Helsinki
- 26 Stockholm
- 27 London

Legenda:

Države, označene z barvami, so članice Evropske unije (EU).

Države, označene s črticami, načrtujejo pristop k EU.
Hrvaška se bo pridružila 1. julija 2013.

Ostale države, vključno z državami, prikazanimi z majhnim belim krogom, so sosede EU.

Pike prikazujejo lego glavnih mest.

Vatikanska mestna država je v Rimu.

Nekateri otoki in druga ozemlja, ki pripadajo Franciji, Portugalski in Španiji, so del EU. Vendar so zelo oddaljeni od celinske Evrope, zato so predstavljeni v okviru desno zgoraj.

Države Evropske unije

Države so navedene
po abecednem vrstnem redu
njihovih imen v njihovem uradnem jeziku
oziroma njihovih uradnih jezikih
(imena so navedena v oklepaju).

(*) Polno ime te države
je Združeno kraljestvo Velika Britanija
in Severna Irska, večina ljudi pa jo na kratko
imenuje kar Britanija ali Združeno kraljestvo.

Podatki o prebivalstvu so za leto 2011.
Vir: Eurostat

38

Zastava	Država	Glavno mesto	Prebivalstvo
	Belgija (Belgique/Belgie)	Bruselj (Bruxelles/Brussel)	11 milijonov
	Bolgarija (България/Bulgaria)	Sofija (София/Sofia)	7,5 milijona
	Česka (Česká republika)	Praga (Praha)	10,5 milijona
	Danska (Danmark)	København (København)	5,6 milijona
	Nemčija (Deutschland)	Berlin (Berlin)	81,7 milijona
	Estonija (Eesti)	Talin (Tallinn)	1,3 milijona
	Irsko (Éire/Ireland)	Dublin (Baile Átha Cliath/Dublin)	4,5 milijona
	Grčija (Ελλάδα/Elláda)	Atene (Αθήνα/Athinai)	11,3 milijona
	Španija (España)	Madrid (Madrid)	46,2 milijona
	Francija (France)	Pariz (Paris)	65,1 milijona
	Italija (Italia)	Rim (Roma)	60,6 milijona
	Ciper (Κύπρος/Kýpros) (Kıbrıs)	Nikozija (Λευκωσία/Lefkosia) (Lefkosa)	0,8 milijona
	Latvija (Latvija)	Riga (Rīga)	2,2 milijona
	Litva (Lietuva)	Vilna (Vilnius)	3,2 milijona
	Luksemburg (Luxembourg)	Luxembourg (Luxembourg)	0,5 milijona
	Madžarska (Magyarország)	Budimpešta (Budapest)	10 milijonov
	Malta (Malta)	Valletta (Valletta)	0,4 milijona
	Nizozemska (Nederland)	Amsterdam (Amsterdam)	16,7 milijona
	Avstrija (Österreich)	Dunaj (Wien)	8,4 milijona
	Poljska (Polska)	Varšava (Warszawa)	38,2 milijona
	Portugalska (Portugal)	Lizbona (Lisboa)	10,6 milijona
	Romunija (România)	Bukarešta (București)	21,4 milijona
	Slovenija (Slovenija)	Ljubljana (Ljubljana)	2 milijona
	Slovaška (Slovensko)	Bratislava (Bratislava)	5,4 milijona
	Finska (Suomi/Finland)	Helsinki (Helsinki/Helsingfors)	5,4 milijona
	Švedska (Sverige)	Stockholm (Stockholm)	9,4 milijona
	Združeno kraljestvo (*) (United Kingdom)	London (London)	62,4 milijona

Kviz Odkrivajmo Evropo!

(Namig: odgovore na vsa naslednja vprašanja lahko najdete v tej brošuri.)

Koliko celin je na svetu?

1.

?

Kateri dve mesti povezuje pre-
dor pod Rokavskim prelivom?

2.

?

Kako se imenuje pojav, ko ptice
jeseni letijo na jug in preživijo
zimo v toplejših krajih?

3.

?

Kako se imenuje dejavnost,
s katero kmetje oskrbujejo svoja
polja z vodo iz podtalnice ali rek?

4.

?

Naštejte nekaj vrst morskih
živali, ki jih je mogoče gojiti.

5.

?

Kaj pomeni „demokracija“?

6.

?

Katera snov, uporabljena kot po-
gonsko gorivo za parne stroje, je
omogočila industrijsko revolucijo?

7.

?

Kateri zgodovinski dogodek
se je zgodil leta 1789?

8.

?

V katerem desetletju
je bil izumljen računalnik?

9.

?

Koliko držav sestavlja
Evropsko unijo?

10.

?

Kako pogosto potekajo
evropske volitve?

11.

?

Kje je sedež
Sodišča Evropske unije?

12.

?

Želite igrati druge igre, preskusiti svoje znanje in še naprej odkrivati Evropo?
Obiščite spletno stran europa.eu/europago/explore

Ministri vseh vlad držav članic EU se sestajajo, da glasejejo o evropskih zakonih.

Kako Evropska unija sprejema odločitve

Kot si lahko predstavljate, organizacija EU in njeno delovanje zahtevata, da mora mnogo ljudi vložiti veliko prizadevanj. Kako je to delo razdeljeno?

Evropska komisija

V Bruslju se vsako sredo sestane skupina žensk in moških (po eden iz vsake države članice EU), da razpravljajo o potrebnih ukrepih. Te osebe predlagajo vlade njihovih držav, potrdi pa Evropski parlament.

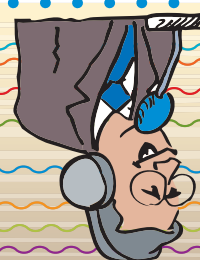
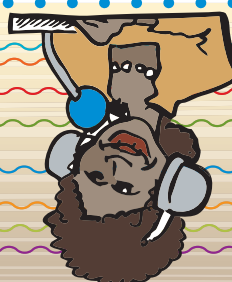
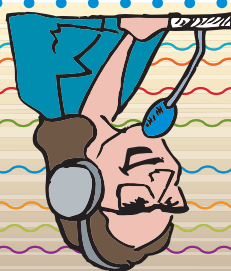
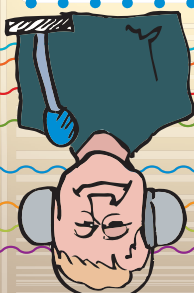
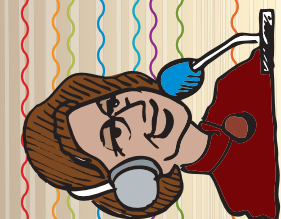
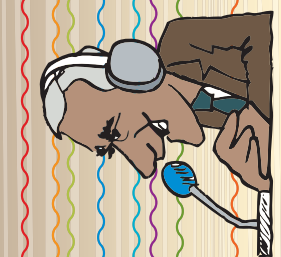
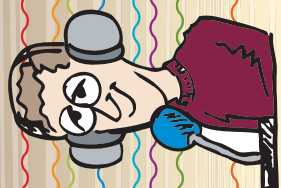
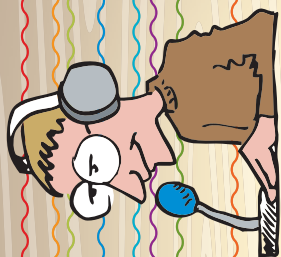
Člani Komisije se imenujejo tudi komisarji in skupaj sestavljajo Evropsko komisijo. Njihovo delo je, da razmišljajo o tem, kaj bi bilo najboljše za EU kot celoto, in da predlagajo nove predpise za celotno EU. Predpise predlaga Komisija, o njih pa odločata Parlament in Svet.

Komisarjem pri delu pomagajo strokovnjaki, pravniki, tajniki, prevajalci in drugi. Ti opravljajo vsakodnevno delo Evropske unije.

Evropski parlament

Evropski parlament zastopa vse osebe, ki živijo v EU. Vsak mesec ima veliko zasedanje v Strasbourgu (Francija), kjer razpravlja in se odloča o novih predpisih za Evropo.

Evropski parlament šteje 754 članov (poslancev). Ti so vsakih pet let izbrani na volitvah, na katerih lahko volijo vsi odrasli državljani EU. Z izvolitvijo svojih poslancev in pogovori z njimi lahko odločamo o naslednjih korakih EU.

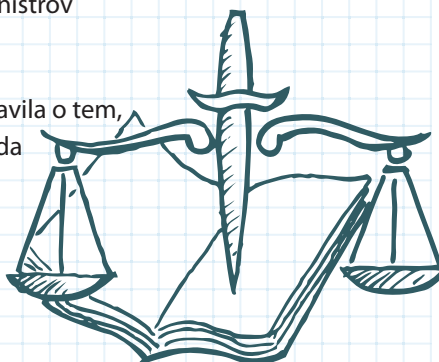
Evropski svet

Vsi voditelji držav EU se v okviru Evropskega sveta redno srečujejo na „zasedanjih“, na katerih razpravljajo o razmerah v Evropi in oblikujejo strategijo za Evropo. O zadevah, na primer o ubeseditvi novih predpisov, pa ne razpravljajo zelo podrobno.

Svet

O novih predpisih za Evropo morajo razpravljati ministri vlad vseh držav EU, ne samo poslanci Evropskega parlamenta. Zasedanje ministrov se imenuje „Svet“.

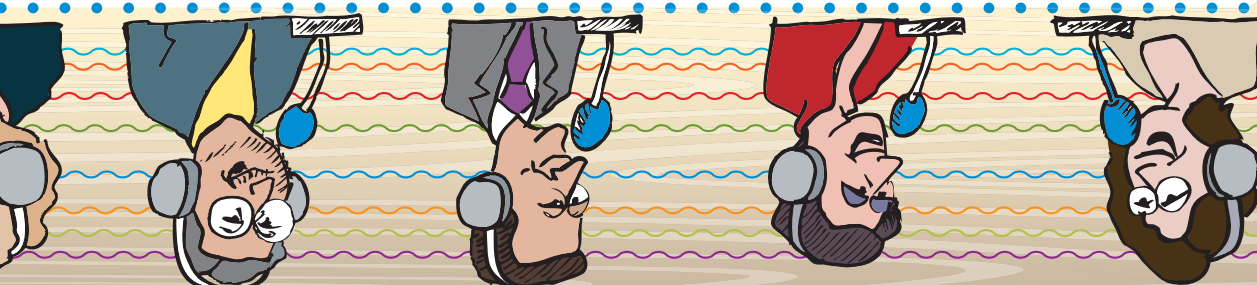
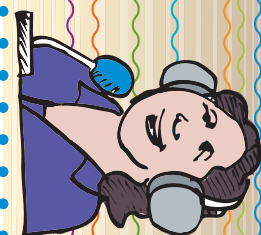
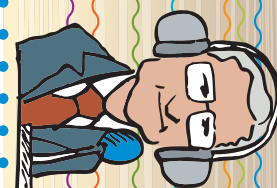
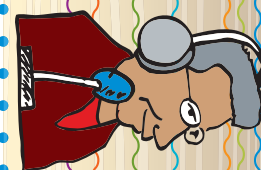
Po razpravi o predlogu Svet o njem glasuje. Obstajajo pravila o tem, koliko glasov ima vsaka država in koliko jih je potrebno, da je predlog sprejet. V nekaterih primerih pravilo pravi, da mora biti v Svetu popolno soglasje.

Sodišče Evropske unije

Če država predpisa ne izvaja ustrezno, jo Evropska komisija posvari in se lahko v zvezi s tem pritoži na Sodišče, ki ima sedež v Luxembourg. Naloga Sodišča je, da zagotovi, da se zakonodaja EU povsod spoštuje in izvaja na enak način. Sodišče sestavlja po en sodnik iz vsake države EU.

Obstajajo tudi druge skupine ljudi (odbori strokovnjakov in podobno), ki sodelujejo pri sprejemanju odločitev v EU, saj je zelo pomembno, da so pravilne.

Jutri ...

Eden od izzivov, s katerimi se Evropa srečuje danes, je zagotoviti, da bi mladi našli delo in imeli lepo prihodnost. To ni lahko, saj morajo evropska podjetja tekmovati za posle s podjetji v drugih delih sveta, ki lahko enako delo opravijo ceneje.

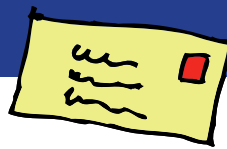
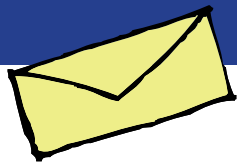
Danes se srečujemo tudi z drugimi velikimi težavami, ki jih lahko rešijo samo tiste države po svetu, ki med seboj sodelujejo, na primer na področju:

- > onesnaževanja in podnebnih sprememb;
- > lakote in revščine;
- > mednarodnega kriminala in terorizma.

Evropska unija rešuje te težave, vendar se tako številnim vladam in Evropskemu parlamentu ni vedno lahko sporazumeti o tem, kaj bi bilo treba ukreniti. Precej zapletena evropska pravila ne olajšujejo procesa odločanja v EU.

Poleg tega veliko ljudi meni, da samo s tem, da vsakih pet let volijo svojega poslanca v Evropski parlament, ne morejo veliko vplivati na odločanje v Bruslju ali Strasbourgu.

... ter v bližnji in daljni prihodnosti

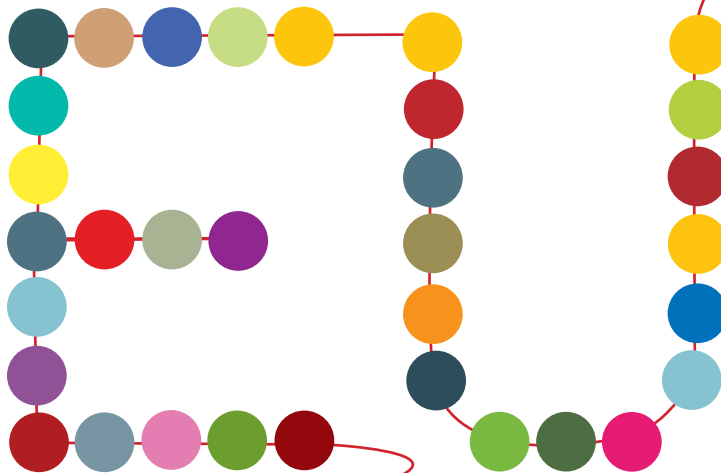
Zato bi morali zagotoviti, da lahko vsakdo vpliva na odločanje v Evropski uniji.

Kako lahko to dosežemo? Imate kakšne dobre zamisli? Katere so po vašem mnenju glavne težave, ki bi jih EU morala rešiti, in kaj naj bi ukrenila?

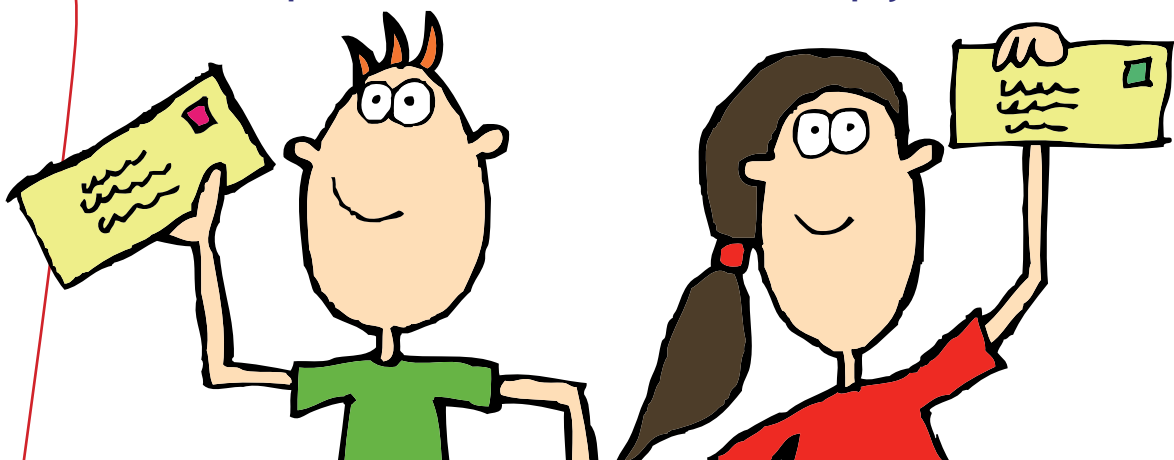
Zakaj se ne bi o svojih idejah pogovorili s svojim učiteljem in sošolci, jih zabeležili in jih nato poslali svojemu poslancu ali poslanki v Evropskem parlamentu? Če želite ugotoviti, kdo je vaš poslanec/poslanka in kam mu/ji lahko pišete, si oglejte naslednjo spletno stran: europarl.europa.eu/

Obrnete se lahko tudi na Evropsko komisijo ali Parlament na enega od naslovov na koncu te knjige in se morda celo dogovorite, da boste z razredom obiskali ti instituciji.

Danes smo otroci Evrope, kmalu pa bomo njeni odrasli prebivalci.

O prihodnosti moramo odločati – skupaj!

Koristne povezave

Za vas

Zakaj ne bi preskusili, kaj ste se naučili iz te knjige, in se spoprijeli s spletno igro „Odkrivajmo Evropo“?

Igra je na tem naslovu:

europa.eu/europago/explore

Kotiček za otroke

V kotičku za otroke lahko izveste zanimivosti o vsaki posamezni državi EU in se naučite več o Evropski uniji. Tam najdete tudi veliko iger in kvizov.

europa.eu/kids-corner

&

Za vašega učitelja

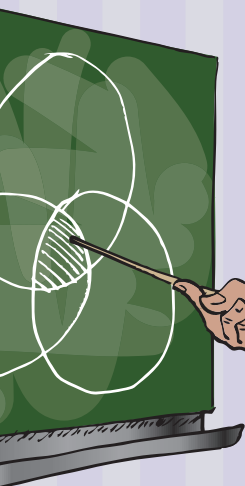
Kotiček za učitelje

Spletni Kotiček Evropske unije, namenjen učiteljem, je informacijsko središče za širok izbor učnega

gradiva o Evropski uniji in njenih politikah. Gradivo so sestavile različne institucije EU ter vladni in nevladni organi. Če iščete navdih za svoje učne ure ali za obstoječe učno gradivo o evropski zgodovini in kulturi ali celo o posebnih temah, kot sta podnebne spremembe in zmanjšanje porabe energije, boste gotovo našli kaj uporabnega in prilagojenega starostni skupini svojih učencev na naslednjem spletnem naslovu:

europa.eu/teachers-corner

Kako do informacij o Evropski uniji

NA SPLETU

Informacije v vseh uradnih jezikih Evropske unije so na voljo na portalu Europa: europa.eu

OSEBNO

Povsod po Evropi je na stotine lokalnih informacijskih središč EU.

Naslov najbližjega središča lahko najdete na spletišču: europedirect.europa.eu

PO TELEFONU IN POŠTI

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o Evropski uniji. Pokličete lahko na brezplačno telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (nekateri operaterji mobilne telefonije ne dovoljujejo vzpostavitve zveze s številkami 00 800 ali pa te klice zaračunavajo) ali plačljivo številko +32 22999696, če kličete iz države zunaj EU, ali pošljete vprašanje po elektronski pošti na spletišču europedirect.europa.eu

V PUBLIKACIJAH

Publikacije o EU z enim klikom na spletni strani EU Bookshop: bookshop.europa.eu

Informacije in publikacije o Evropski uniji v slovenščini ponujajo:

Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji

Breg 14
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 12528800
Internet: <http://www.ec.europa.eu/slovenija>
E-naslov: comm-rep-lju@ec.europa.eu

Informacijska pisarna Evropskega parlamenta

Breg 14
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 12528830
Internet: <http://www.europarl.si>
E-naslov: epjljubljana@europarl.europa.eu

Slovenija – Doma v Evropi

Urad Vlade RS za komuniciranje

Evronabiralnik
Gregorčičeva 25
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Evrofon: 0802002
Internet: <http://www.evropa.gov.si>
E-naslov: evrofon@gov.si

Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve

Gregorčičeva 25-25a
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14782451
Internet: <http://www.svrez.gov.si/>
E-naslov: gp.svrez@gov.si

Informacijske točke Europe Direct v Sloveniji (več informacij na <http://www.europedirect.si>)

– Celje: <http://www.europedirect-savinjska.si/>
– Maribor: <http://www.evropejec.si/>
– Murska Sobota: <http://www.zivim.eu/>
– Nova Gorica: <http://www.rra-sp.si/europe-direct>
– Novo mesto: http://www.rc-nm.si/index.asp?Stran=europe_direct
– Ravne na Koroškem: http://www.alppeca.si/europe_direct.asp

Enterprise Europe Network

Institut Jožef Stefan
Jamova 39
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14773243
Internet: <http://www.een.si>
E-naslov: peter.stegnar@ijs.si

Evropski dokumentacijski center

Ekonomska fakulteta
Univerze v Ljubljani
Kardeljeva ploščad 17
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 15892595
Internet: <http://www.ef.uni-lj.si/enote/edc>
E-naslov: edc@ef.uni-lj.si

Evropski dokumentacijski center

Univerzitetna knjižnica Maribor
Gospojna 10
SI-2000 Maribor
SLOVENIJA
Tel. +386 22515851
Internet: <http://www.ukm.uni-mb.si/podrocje.aspx?id=62>
E-naslov: petrovic@uni-mb.si

Center za poklicno izobraževanje Nacionalni center Europass

Ob železnici 16
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 15864227
Internet: <http://www.europass.si>
E-naslov: europass@cpi.si

Zavod MOVIT NA Mladina

Nacionalna agencija programa
Mladi v akciji
Dunajska cesta 22
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14304747
Internet: <http://www.mva.si>
E-naslov: info@mva.si

CMEPIUS

Nacionalna agencija za program
Vseživljenjsko učenje
Ob železnici 16
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 15864251
Internet: <http://www.cmepius.si>
E-naslov: info@cmepius.si

Solvit – lokalni center

Ministrstvo za gospodarstvo
Direktorat za notranji trg
Kotnikova 5
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14003538
Internet: <http://www.mg.gov.si/index.php?id=7939>
E-naslov: solvit@gov.si

Evropski potrošniški center Slovenija

Zveza potrošnikov Slovenije
Frankopanska 5
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14323035
Internet: <http://www.zps-zveza.si/>
E-naslov: epc@epc.si

NCIPS

Nacionalni center za informiranje
in poklicno svetovanje
Mreža Euroguidance
Smoletova 12
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 12424280
Internet: <http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/NCips.htm>
E-naslov: cips@ess.gov.si

Zavod RS za zaposlovanje

Centralna služba EURES
Mreža javnih služb za zaposlovanje
Rožna dolina c. IX/6
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14790932
Internet: <http://www.ess.gov.si/slo/Eures/eures.htm>
E-naslov: eures@ess.gov.si

Kulturna stična točka – program Kultura

Zavod SCCA Ljubljana
Metelkova 6
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14318385
Internet: <http://www.ccp.si/>
E-naslov: ccp@scca-ljubljana.si

Predstavništva Evropske komisije in informacijske pisarne Evropskega parlamenta so v vseh državah članicah EU. Evropska komisija ima tudi številne delegacije po vsem svetu.

Odkrivajmo Evropo!

Evropa je čudovita celina z osupljivo zgodovino. Dala nam je številne svetovno znane znanstvenike, izumitelje, umetnike in skladatelje, kakor tudi priljubljene osebe iz sveta zabave in uspešne športnike.

Skozi stoletja so Evropo mučile vojne in razprtije. V zadnjih približno 60 letih pa so se države te stare celine končno združile v miru, prijateljstvu in enotnosti, da bi si skupaj prizadevale za oblikovanje boljše Evrope in boljšega sveta.

Ta knjiga za otroke (stare od okoli 9 do 12 let) na preprost in jasen način pripoveduje zgodbo o Evropi. Ker je polna zanimivih dejstev in barvitih ilustracij, daje živahen pregled Evrope in na kratko pojasnjuje, kaj je Evropska unija in kako deluje.

Obiščite spletno stran: europa.eu/kids-corner

Tam boste našli veliko zabavnih kvizov in iger, s katerimi boste lahko preskusili svoje znanje!

Uživajte v raziskovanju!

Urad za publikacije

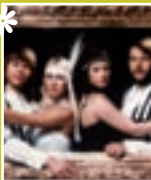
Štirideset znanih obrazov od A do Ž

Mnogi veliki svetovni umetniki, skladatelji, osebe iz sveta zabave, izumitelji, znanstveniki in športniki prihajajo iz Evrope. Nekatere od njih smo že omenili v prejšnjih poglavjih. Nemogoče pa je, da bi tukaj vključili prav vse, zato navajamo le še 40 imen, po abecednem vrstnem redu in iz različnih evropskih držav.

Na koncu seznama je prazna vrstica, v katero lahko dodate ime po lastni izbiri. Tja lahko vpišete ime slavne osebe bodisi iz vaše države bodisi vašo najljubšo evropsko športno ekipo ali pop skupino. Lahko pa dodate tudi fotografijo in jo prilepите na prazen prostor, zraven pa dopišete nekaj informacij o osebi ali skupini, ki jo boste izbrali.

Abba

© BIPA

Pop skupina: Švedska

Njihove pesmi so bile v sedemdesetih letih 20. stoletja in so še vedno velike svetovne uspešnice, navdihnile so na primer slavni muzikal in film Mamma Mia.

Agatha Christie

© NMIPT/SP/L

Pisateljica: Združeno kraljestvo

Najbolj je poznana po svojih detektivskih romanih, po katerih je dobila naziv „kraljica zločina“ in postala ena najpomembnejših in najbolj inovativnih pisateljev te literarne zvrsti.

Aki Kaurismäki

© Stephanie Rex/For Picture/Corbis

Filmski režiser: Finska

Njegov najsлавnejši film Mož brez preteklosti je bil nominiran za oskarja in je leta 2002 prejel nagrado filmskega festivala v Cannesu.

Albert Einstein

© Philippe Halman/Béga/AFAP

Znanstvenik: Nemčija

Leta 1905 je odkril zakon relativnosti – z drugimi besedami, kako so med seboj povezani snov, energija in čas.

Ana Frank

© Jewish Chron

Pisateljica: Nizozemska

Je ena najsлавnejših judovskih žrtev holokavsta. Njen dnevnik je postal ena najbolj branih knjig na svetu.

Antonio Vivaldi

Wikimedia

Skladatelj: Italija

Napisal je mnogo glasbenih del, med drugim tudi delo Štirje letni časi (1725).

**Astrid
Lindgren**

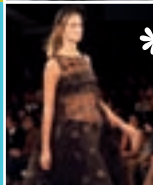

© AMG

Pisateljica: Švedska

Napisala je številne slavne otroške knjige, na primer Piko Nogavičko. Njene knjige so bile prevedene v številne jezike, na svetu pa so bile prodane v več kot 145 milijonih izvodov.

**Carmen
Kass**

© Pierre Vauthier/Sygma/Corbis

Manekenka: Estonija

Njena fotografija je bila objavljena na naslovnici revije Vogue, pozirala je v reklamah za blagovne znamke, kot sta Chanel in Gucci.

Christo

© Lynn Goldsmith/Corbis

Umetnik: Bolgarija

Slaven zaradi ovijanja stavb, spomenikov in celo dreves s tkanino, pa tudi nemškega parlamenta leta 1995.

**Dun Karm
Psaila**

Wikimedia

Pesnik: Malta

V svoji poeziji je raziskoval zgodovino Malte, da bi potrdil njeno kulturno in nacionalno identiteto; njegovi verzi so pozneje postali besedilo nacionalne himne.

**Franz
Liszt**

Wikimedia

Skladatelj: Madžarska

Napisal je nekaj najzahtevnejših klavirskih del na svetu, kot so njegove Transcendentalne študije.

**Frédéric
Chopin**

Wikimedia

Skladatelj in pianist: Poljska

Napisal je mnogo klavirskih del, mednje spadajo njegovi slavni Nokturni.

**Gabrielle
„Coco“
Chanel**

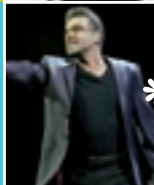

© Mini Bay

Modna kreatorka: Francija

Zaradi svojih inovativnih ženskih oblačil je postala pomembna osebnost sveta mode 20. stoletja.

**George
Michael**

© MAXPPP

Mednarodna pop zvezda: Ciper

Zaslovel je s hiti, kot je Last Christmas, in prodal več kot 80 milijonov plošč.

**Georges
Remi
(Hergé)**

© Belga/AFP

Pisec stripov: Belgija

Najbolj slaven po svoji zbirki komičnih stripov Tintin in njegove pustolovščine, ki jo je pisal od leta 1929 do svoje smrti leta 1983.

**Hans
Christian
Andersen**

© AKG

Pisatelj: Danska

Njegove čudovite pravljice, na primer Grdi raček in Mala morska deklica, so razveseljevale cele generacije otrok po vsem svetu.

**Helena
Rubinstein**

© Interfoto

Poslovna ženska: Poljska

Ustanovila je kozmetično podjetje Helena Rubinstein, s katerim je postala ena najbogatejših in najuspešnejših žensk svojega časa.

Homer

Wikimedia

Pesnik: Grčija

Legendarni pesnik antične Grčije, ki naj bi bil avtor epov Iliada in Odiseja.

**Ivana
Kobilca**

Wikimedia

Umetnica: Slovenija

Najpomembnejša slovenska slikarka; ustvarjala je realistična in impresionistična tihožitja, portrete in pokrajine.

**Jean
Monnet**

© EU

Politična osebnost: Francija

Razvil je temeljne ideje Evropske unije in prispeval k ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo.

**J. K.
Rowling**

© Son Tourig/Sygma/Corbis

Pisateljica: Združeno kraljestvo

Avtorica slavne knjižne zbirke Harry Potter, ki je bila na svetu prodana v več kot 400 milijonih izvodov.

**Ivana
Orleanska**

Wikimedia

Zgodovinska osebnost: Francija

Francosko vojsko je popeljala do več pomembnih zmag v stoletni vojni, kasneje pa je bila ujeta in pri devetnajstih letih sežgana na grmadi.

**Krišjānis
Barons**

© Janis Riekstis

Pisatelj: Latvija

Znan kot oče tradicionalne baltske glasbe in lirike „dainas“ in edini, čigar portret je upodobljen na latvijskih bankovcih.

**Leonardo
da Vinci**

Wikimedia

Slikar, kipar, arhitekt, znanstvenik, izumitelj in filozof: Italija

Naslikal je slavni portret Mona Liza in že leta 1493 oblikoval prvi model helikopterja.

**Lykke
Li**

© Rob Grabowski/Rena Ltd./Corbis

Pevka: Švedska

Svoj prvi album je izdala leta 2008 in se hitro povzpela do mednarodne slave, sodelovala je z zvezdami, kot so Kings of Leon in Kanye West.

**Marie
Curie
(Maria
Skłodowska)**

© Bettmann/Corbis

Znanstvenica: Poljska

S svojim možem Pierrom je odkrila radioaktivno kovino radij. Leta 1903 sta dobila Nobelovo nagrado za fiziko.

**Marlene
Dietrich**

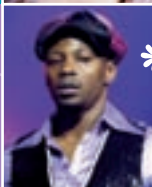

© CinemaPhoto/Corbis

Igralka: Nemčija

Igrala je v mnogih filmih, med drugim tudi v prvotni različici filma V osemdesetih dneh okoli sveta (1956).

MC Solaar

© Visual Press Agency

Raper: Francija

Eden od mednarodno najslavnejših in najvplivnejših francoskih raperjev.

**Mikalojus
Konstantinas
Čiurlionis**

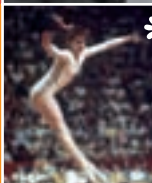

© BIA/Novosti

Slikar in skladatelj: Litva

Eden od najslavnejših litovskih umetnikov, ki je ustvaril 250 glasbenih del in 300 slik.

**Nadia
Comăneci**

© Wally McNamee/Corbis

Telovadka: Romunija

Na olimpijskih igrah leta 1976 je bila prva oseba, ki je kdajkoli dobila vse točke (deset od desetih) za gimnastiko.

**Pablo
Picasso**

© Ralph Gatti/AFP

Umetnik: Španija
Slaven je po svojih slikah v kubističnem slogu.

**Penélope
Cruz**

© NG Collection

Igralka: Španija
Nastopala je v številnih mednarodnih filmskih uspešnicah in sodelovala s slavnimi režiserji, kot sta Woody Allen in Pedro Almodóvar.

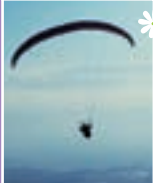
**Robert
Schuman**

© EU

Politik: Luksemburg
Čeprav se je rodil blizu luksemburške prestolnice Luxembourg, je postal predsednik francoske vlade. Znan je kot „oče Evrope“. V spomin na Schumanovo deklaracijo, ki jo je predstavil 9. maja 1950, danes praznujemo 9. maj kot „dan Evrope“.

**Štefan
Banič**

© SKC

Izumitelj: Slovaška
Leta 1913 je izumil padalo.

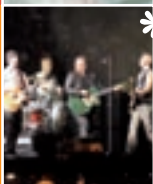
**Steffi
Graf**

© Don Emmert/Beja/AFP

Teniška igralka: Nemčija
Nekdanja najboljša in edina teniška igralka, ki je na vseh štirih turnirjih „grand slama“ med posamezniki zmagala najmanj štirikrat.

U2

© Massimo Sestini/ATP

Rok skupina: Irska
Od leta 1980 so njihove pesmi velike uspešnice po vsem svetu.

Václav
Havel

© Massimo Sestini

Dramatik, politik: Češka

Nekdanji odpadniški dramatik, ki je kritiziral komunistični režim in ki je bil leta 2003 predlagan za Nobelovo nagrado za mir. Bil je zadnji predsednik Češkoslovaške in prvi predsednik Češke republike.

Vasco
da Gama

© Leemage

Raziskovalec: Portugalska

Eden od najuspešnejših raziskovalcev evropske dobe velikih odkritij, ki je poveljeval prvim ladjam, ki so plule naravnost iz Evrope v Indijo.

Vivienne
Westwood

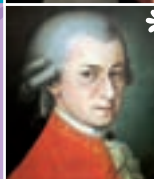

© Stephanie Cardinale/Sygma/Corbis

Modna kreatorka: Združeno kraljestvo

V sedemdesetih letih 20. stoletja je v modo vnesla slog „punka“ in „novega vala“. Še danes je pomembna osebnost v modnem svetu.

Wolfgang
Amadeus
Mozart

Wikimedia

Glasbenik: Avstrija

Skladatelj klasične glasbe. Ustvaril je več kot 600 glasbenih del in napisal svojo prvo opero leta 1770, ko je bil star samo 14 let.

Po
lastni izbiri:

